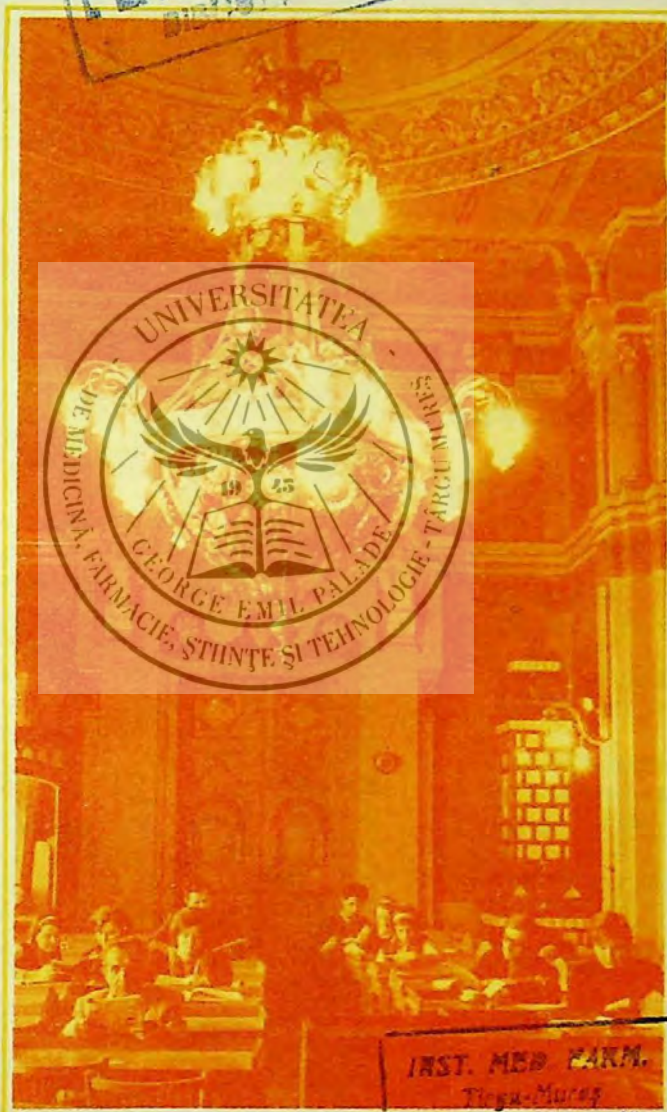

biblioteca

BULETIN TRIMESTRIAL
DE BIBLIOTECONOMIE
EDITAT DE REVISTA
„CÎNTAREA ROMÂNIEI“

1988

INST. MED. FARM.
Tirgu-Mures
Biblioteca Centrală
Inv. Nr. 789.010

biblioteca
biblioteca
biblioteca

biblioteca
biblioteca
biblioteca

biblioteca

biblioteca

Sumar

Ioana Soare: *Bibliotecile sindicatelor — rol activ în ridicarea conștiinței revoluționare a oamenilor muncii* ● p. 1—3

Implicare totală în procesul de formare a omului nou ● p. 4—6

Pe prim plan — formarea profesională ● p. 6—9

DIALOG PROFESIONAL

● p. 10—19

Ion Stoica: *Informație și comportament*

G. Pătrașcu: *Contribuții bibliotecare la perfecționarea pregătirii profesionale*

Gh. Neacșu, Magda Pupeza, Marilena Șteu: *Exigențe și experiențe ale accesului direct la publicații în bibliotecile universitare*

Nedelcu Oprea: *Sistemul informațional în procesul de conducere a bibliotecii (III)*

Constantin Schifirneț: *Lectura științifică și orizontul cultural*

AGENDA

● p. 20—24

CONSULTAȚII

● p. 25—32

Ștefan Andronache: *Purtători moderni de informații*

Petruța Ivan: *Organizarea rubricilor autorilor prolifici personali (III)*

Elena Sabadac: *Așezarea publicațiilor în sistemul accesului liber la raft în secțiile (bibliotecile) pentru copii*

Elena Maria Schatz: *Constituirea colecțiilor speciale într-o bibliotecă publică (II)*

Doina Banciu: *Lexic de informare documentară*

Redactor șef:

MIHAI NEGULESCU

Secretar responsabil de redacție:
ION MARINESCU

Redactori:

IOANA LUPU

ANNE-MARIE MIHIT

DEZVOLTAREA CONȘTIINȚEI SOCIALISTE A MASELOR POPULARE, FORMAREA OMULUI NOU CONSTITUIE CEL MAI IMPORTANT ȘI MAI NOBIL ȚEL AL PARTIDULUI NOSTRU. FĂRĂ NICI O EXAGERARE, ÎNSUȘI VIITORUL COMUNIST AL PATRIEI NOASTRE DEPINDE DE DEZVOLTAREA CU SUCCES A ACESTEI MUNCII.

NICOLAE CEAUȘESCU

BIBLIOTECILE SINDICATELOR

rol activ în ridicarea conștiinței revoluționare a oamenilor muncii

Implicate prin întreaga lor activitate în ampla participare a maselor largi de oameni ai muncii în procesul dezvoltării economice, social-politice și culturale a României „Epocii Nicolae Ceaușescu”, bibliotecile sindicatelor și-au conturat o prezență specifică ce-și găsește un cimp larg de manifestare acolo unde se concep și se făuresc bunurile materiale ale societății: întreprinderile economiei noastre socialiste. Acționând în direcția pregătirii economico-profesionale a oamenilor muncii, formării în rindurile acestora a unei conștiințe socialiste înalte, a unei concepții științifice despre lume și viață, contribuind, prin lectură, la trecerea în mod plăcut și util a timpului liber, bibliotecile sindicatelor răspund, prin întreaga lor activitate, sarcinilor ce decurg din obiectivele revoluției tehnico-științifice contemporane, din amplul program de dezvoltare economico-socială a patriei stabilit de Congresul al XIII-lea al partidului.

Prin fondurile de publicații de care dispun bibliotecile sindicatelor peste 17 milioane de volume (numai în 1987, fondurile de carte au crescut cu aproape 1 milion de unități) —, prin serviciile pe care le asigură publicului cititor, prin diversitatea formelor abordate în organizarea manifestărilor de propagandă a cărții, prin prezența lor constantă pe marile platforme industriale, în întreprinderi, pe șantiere de construcții, în exploatarea miniere și petroliere, în instituții, în cluburi muncitorești și case de cultură

ale sindicatelor, în căminele de nefamiliști, acestea și-au marcat o prezență dinamică, participativă în ampla mișcare a spiritualității românești, a muncii libere, creatoare — Festivalul național „Cântarea României”.

În Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului — document de excepțională importanță teoretică și practică — tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut un vibrant apel pentru așezarea la baza întregii activități a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii: „*Tot ceea ce trebuie să realizăm presupune oameni cu o înaltă calificare, capabili nu numai să minuiască tehnica, dar și să o perfecționeze continuu, să aibă rolul hotărâtor în ridicarea calității și nivelului tehnic al producției, în ridicarea generală a patriei. Vom putea realiza, în astfel de condiții, programul de dezvoltare economico-socială a țării, numai și numai cu clasa muncitoare, cu țărâtimea, cu intelectualitatea, cu oamenii muncii în general, cu înalte cunoștințe profesionale și tehnice, cu înalt spirit revoluționar, care să acționeze, în toate împrejurările, de pe poziția cea mai înaintată — în producție, în știință, în viață — ca adevărați revoluționari!*”

Prin prisma acestor cerințe privim aportul bibliotecilor sindicatelor la îmbogățirea permanentă a cunoștințelor profesionale, tehnice, științifice, de cultură generală ale tuturor oamenilor muncii. Implicarea directă a bibliotecilor în programele concrete ale fiecărei unități economice de ridicare a calității fortei

de muncă se îmbină în mod firesc cu stimularea și sprijinirea stării de creativitate tehnico-științifică. Implicare directă ce înseamnă cunoașterea de către bibliotecile sindicatelor, de către organele lor colective de conducere a cerințelor reale de studiu, de lectură ale colectivelor de oameni ai muncii pe care le deservesc, cunoaștere ce permite o orientare judicioasă a achizițiilor de publicații și reflectarea acestora prin instrumente de informare accesibile unei largi mase de cititori, prin acțiuni de propagandă a cărții organizate la locurile de muncă, printr-o activitate complexă pe măsura cerințelor actuale ale societății noastre.

Infăptuirea programelor adoptate la Congresul al XIII-lea și la Conferința Națională ale partidului impune, la fiecare nivel de organizare a societății, eforturi susținute de asimilare a progresului tehnico-științific, pentru a valorifica la cote superioare de eficiență potențialul de muncă al colectivelor, pentru a conferi noi orizonturi și noi perspective eforturilor constructive ale poporului.

Rezultatele înregistrate în ediția a VI-a a Festivalului național „Cîntarea României” în domeniul creației tehnico-științifice — 2 382 000 de participanți, dintre care 1 300 000 muncitori de înaltă calificare, peste 640 000 de obiective rezolvate din planurile de creație ale ministerelor, centralelor, întreprinderilor, comisiilor de creație tehnico-științifică — reflectă creșterea gradului de participare a oamenilor muncii la introducerea progresului tehnic în procesul de producție și, implicit, creșterea responsabilității sociale ce revine bibliotecii, în general celei din sistemul sindicatelor în acțiunea de sprijinire a acestei mișcări ce a căpătat cu adevărat un caracter de masă.

Acțiunile întreprinse de către consiliile județene ale sindicatelor, de către comisiile inginerilor și tehnicienilor în direcția răspîndirii cunoștințelor științifice și tehnice în rîndul maselor de oameni ai muncii, activitatea celor peste 6 000 de lectorate tehnice și peste 7 400 de cursuri ale universităților cultural-științifice din întreprinderi, numeroasele brigăzi științifice, cursurile de perfecționare profesională a muncitorilor, dezbaterile, întîlnirile cu cadre tehnice și din domeniul științei, alte acțiuni de propagandă științifică și tehnică, toate acestea oferă bibliotecilor sindicatelor posibilitatea de a se implica efectiv, prin fondurile de publicații de care dispun, prin serviciile pe care le asigură, în procesul de formare, perfecționare și policalificare a forței de muncă, în mișcarea de masă privind activitatea de invenții și inovații.

Pe bună dreptate arăta secretarul general al partidului la Congresul al III-lea al educației politice și culturii socialiste că: „A vorbi de un nivel cultural ridicat înseamnă a vorbi de oameni cu o temeinică pregătire profesională și tehnică și o înaltă cultură generală, care să nu accepte ca, din miștile lor, să iasă produse de slabă calitate și cu defecte, oameni care să asigure un nivel ridicat, tehnic și calitativ, al produselor, care să constituie o mîndrie pentru în-

tregul colectiv. A realiza mașini, utilaje, produse de larg consum de bună calitate constituie o latură a activității de educație și cultură! A realiza produse de înaltă calitate, cu nivel tehnic ridicat, estetice constituie o latură importantă a activității politico-educative și cultural artistice!”

Un loc deosebit în activitatea bibliotecilor sindicatelor îl ocupă acțiunile de prezentare și largă popularizare a lucrărilor de o excepțională valoare teoretică și practică ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, editate în seria de volume „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, ca și seriile „Din gîndirea social-politică...”, „Din gîndirea filozofică...”, „Din gîndirea economică a președintelui României” și cele trei volume din seria de „Opere alese”.

Au fost intensificate acțiunile de propagandă a cărții social-politice care relevă bogatele tradiții progresiste, revoluționare ale poporului român, experiența țării noastre în construcția socialismului, realizările istorice ale României socialiste, profunzul democratism al societății noastre, concepția și atitudinea partidului și statului nostru privind problemele fundamentale ale lumii contemporane și rezolvarea lor prin colaborarea între popoare pentru progres și pace.

În scopul informării maselor largi de oameni ai muncii asupra noilor descoperiri și interpretări în știință, în scopul stimulării creativității în domeniul științei și tehnicii, pentru cunoașterea și aprofundarea problemelor pe care le ridică aplicarea în practică a noului mecanism economico-financiar, pentru a contribui la întărirea caracterului de masă pe care trebuie să-l aibă acțiunea de economisire și recuperare a materiilor prime, materialelor și energiei, pentru a veni în sprijinul pregătirii profesionale a oamenilor muncii, bibliotecile sindicatelor au întreprins și vor întreprinde în continuare activități specifice domeniului lor de activitate. Întîlniri ale cititorilor cu autori și redactori de specialitate, mese rotunde, simpozioane, prezentări și dezbateri pe marginea unor colecții și serii de carte științifică și tehnică — „Știința pentru toți”, „Știința și tehnica pentru toți”, „Medicina pentru toți”, „Caleidoscop”, „Biblioteca de automatică, informatică, electronică, management”, „Pe harta lumii”, „Popoare, culturi, civilizații”, „Informatica”, „Materialismul dialectic și științele moderne”, „Tehnologia construcțiilor de mașini” și altele — s-au bucurat întotdeauna de o bună primire din partea publicului cititor, lărgind, totodată, aria de pătrundere a cărții în mijlocul oamenilor muncii.

Sarcinile majore care stau în fața oamenilor muncii din mediul rural în condițiile noii revoluții agrare se reflectă, la rîndul lor, în preocupările bibliotecilor din unitățile agricole de stat privind sprijinirea pregătirii și perfecționării profesionale a forței de muncă din acest sector cu literatura de specialitate existentă,

Toate aceste obiective stau și în fața tradiționalei sărbători a cărții în rîndul oamenilor muncii care este „Luna cărții în întreprinderi și instituții”. Cea de-a

XIII-a ediție — organizată prin conlucrarea fructuoasă a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a Consiliului Central al U.G.S.R., a C.C. al U.T.C. și al Uniunii Scriitorilor — se desfășoară sub genericul mobilizator „Cartea în sprijinul dezvoltării conștiinței socialiste, al formării omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului în patria noastră”. Desigur că printre participanți la bogatul program ce se desfășoară pe tot cursul lunii aprilie la locurile de muncă, în așezămintele de cultură se vor număra și cei 2 300 000 de cititori din rețeaua sindicatelor, oameni ai muncii, membrii familiilor lor ce au împrumutat în cursul anului trecut peste 13 milioane de cărți.

Rețelei bibliotecilor sindicatelor i se alocă anual din bugetele comitetelor sindicatelor peste 19 milioane de lei, fonduri ce sînt gospodărite cu grijă pentru completarea colecțiilor celor 1 286 de biblioteci și 2 800 de colecții de cărți (prin „colecții de cărți” înțelegînd fondurile situate sub 3 000 de unități, existente în întreprinderile și instituțiile mici).

Participante active în Festivalul național „Cîntarea României”, bibliotecile sindicatelor își afirmă competența și eficiența în procesul de formare a omului nou, atrăgînd în sfera lecturii cercuri tot mai largi de cititori, facilitîndu-le accesul la cartea din toate domeniile de cunoaștere. Accentul pus în ultimii ani pe propaganda literaturii tehnico-științifice, pe cerința de a sprijini efectiv mișcarea de invenții și inovații a condus la organizarea de biblioteci în cadrul unor biblioteci ale caselor de cultură ale sindicatelor. Existente deja la Arad, Piatra Neamț, Con-

stanța, fiind în curs de organizare la Pitești, Ploiești, Tirgoviște, ele vor putea fi consultate pînă la sfîrșitul anului și la Bacău, Oradea, Galați și Sibiu. Colaborarea cu marile biblioteci publice din teritoriu, cu bibliotecile specializate din marile întreprinderi, cu I.N.I.D. și O. S. I. M. va asigura eficiența acestor „nuclee” de informare și documentare pe care le dorim să acționeze cît mai eficient în sprijinul oamenilor muncii dornici să-și exercite posibilitățile creative și în domeniul tehnicii.

Bibliotecile sindicatelor trebuie să răspundă prin întreaga lor activitate cerințelor pe care, la Conferința Națională a partidului, ca și în alte numeroase prilejuri, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a formulat cu claritate: „Să facem astfel, încît casele de cultură, cluburile, teatrele și alte unități de cultură, să aibă un rol tot mai activ în întreaga dezvoltare a conștiinței revoluționare a oamenilor muncii. Să asigurăm ca Festivalul național Cîntarea României, care reprezintă un puternic cadru de manifestare a spiritului creator din toate domeniile — să cuprindă toate laturile activității, punînd în valoare creația științifică, tehnică și culturală, geniul creator al poporului”.

— Ioana SOARE

adjunct al președintelui Comisiei pentru activitatea politică și cultural-educativă de masă, sport și turism a Consiliului Central al U.G.S.R.

Aspect din sala cu acces liber la raft a bibliotecii Casei de cultură a sindicatelor din Ploiești.

Implicare totală în procesul de formare a omului nou

Festivalul național „Cîntarea României“ a deschis larg porțile spre cultură milioanei de oameni ai muncii, a creat cadrul adecvat pentru ca făuritorii de bunuri materiale să-și poată exercita drepturile și obligațiile ce le revin și în calitate de făuritori și beneficiari ai actului cultural-educativ, al celui artistic. Împreună cu celelalte așezăminte de cultură, bibliotecile sindicatelor acționează în direcția implicării cărții în procesul de plămădire a conștiinței înaintate, revoluționare a omului nou, membru al unei societăți în plină dezvoltare: România socialistă.

Experiența lor se înscrie la loc de cinste în ansamblul acțiunii bibliotecare. Deschidem paginile de față consacrate prezentării de date și fapte din activitatea unor biblioteci ale sindicatelor, printr-o dezbatere la care au participat bibliotecarele **Marcela Marian**, biblioteca sindicatului Combinatului Petrochimic Brazi, **Elena Drăghici**, biblioteca Casei de cultură a sindicatelor din Orșova, **Lina Rusu**, biblioteca sindicatului Complexului Feroviar Dej, **Constanța Chițu**, biblioteca Clubului „Minerul“ din Filipeștii de Pădure, **Maria Huzan**, biblioteca Clubului muncitoresc al Întreprinderii Mecanice Plopeni.

LINA RUSU: Totul pentru om, pentru educarea și formarea sa multilaterală. Iată principiul care stă la baza activității bibliotecii noastre. Cunoașterea problemelor concrete care stau în atenția întreprinderii noastre, conlucrarea permanentă cu factorii responsabili implicați în activitatea politico-ideologică și cultural-educativă ne-au ajutat să orientăm, în cunoștință de cauză, activitățile bibliotecii spre asigurarea unei temeinice baze documentare pentru învățămîntul politico-ideologic și pentru satisfacerea cerințelor diversificate de lectură, ale cititorilor. Sub raportul conținutului, am avut în vedere achiziționarea tuturor lucrărilor din acest domeniu, aparute în producția editorială curentă, într-un număr de exemplare capabil să satisfacă cererile cititorilor noștri. În cadrul bibliotecii, cit și la punctele de informare există un bogat material documentar, planșe, grafice, mape, diafilme, diapozitive, solicitate atît la prezentarea temelor, cit și la dezbateri.

CONSTANȚA CHIȚU: Interesul tot mai mare manifestat de către cititori față de cartea social-politică, dorința lor de a cunoaște, de a se informa, de a fi la curent cu problemele și evenimentele vieții social-politice interne și internaționale ne-au impus căutarea și folosirea celor mai adecvate mijloace de valorificare eficientă a publicațiilor de care dispune biblioteca noastră. Cititorilor interesați de istoria partidului, de exemplu, le stă la dispoziție raftul tematic „Istoria P.C.R.“ care cuprinde cărți, studii și articole din periodicele existente în bibliotecă, raft ce este completat mereu cu lucrări sau publicații nou apărute. Pentru a răspunde cit mai aplicat unor cerințe extrem de diversificate privind studiul literaturii social-politice, am organizat, pe structuri socio-profesionale, pe paliere de accesibilitate, rafturi și fișiere tematice, bibliografii de recomandare, un catalog al cărții social-politice — care se află în sala punctului de informare împreună cu colecțiile respective de publicații și materiale de informare bibliografică —, un repertoriu al lucrărilor referitoare la politica internă și externă a partidului.

MARIA HUZAN: Biblioteca noastră se adresează, prin colecțiile sale și prin serviciile pe care le asigură, oamenilor muncii din Întreprinderea Mecanică Plopeni. În afara sediului central din cadrul clubului muncitoresc, ea stă la dispoziția cititorilor prin fondurile de cărți deținute de cele 10 biblioteci de secție și cele 4 de la căminele de nefamiliști. Ne-am propus ca prin întregul ei conținut, activitatea de propagandă a cărții să contribuie la stimularea gândirii politice a oamenilor muncii, să-i ajute să înțeleagă sensul și semnificația evenimentelor politice, spiritul viu, novator al politicii partidului și statului nostru. Prin popularizarea operelor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a hotărîrilor de partid și a legilor statului, prin explicarea ideilor de bază ce le cuprind am asigurat cunoașterea și înțelegerea deplină de către toți oamenii muncii din Întreprinderea noastră a acestor importante documente și, totodată, am stimulat atitudinea participativă, dorința și capacitatea de a le aplica în viață.

MARCELA MARIAN: Cu un fond de 9 684 de volume de carte social-politică la punctul de documentare, biblioteca sindicatului Combinatului Petrochimic Brazi își marchează contribuția de bază în propagandă literaturii social-politice, în sprijinirea bunei cunoașteri și însușiri de către toți oamenii muncii din unitatea noastră a politicii partidului și statului nostru, a ideilor de inestimabilă valoare teoretică și practică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Politica de achiziții a fost astfel orientată încît 45 la sută din lucrările nou achiziționate să fie din domeniul social-politic. Au fost achiziționate, în primul rînd, lucrările teoretice ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, documentele de partid și de stat, cele de economie politică și politică economică, cele din colecția „Idei contemporane“. Pentru acest fond, la punctul de documentare, am alcătuit un fișier tematic. Acest fond este prelucrat și reflectat în cataloagele alfabetic și sistematic, într-un fișier indexat pe baza unui tezaur de noțiuni și termeni de politologie. În

stadiul de implementare se află trecerea pe calculator a acestui fond. Au fost realizate diapozitive conținând scheme și diagrame pentru explicarea principiilor noului mecanism economico-financiar.

ELENA DRĂGHICI: Casa de cultură a sindicatelor din orașul nostru, Orșova, este, asemenea noii așezări mehedintene, una dintre mărețele ctitorii ale „Epocii Nicolae Ceaușescu”. Din anul înființării, 1973, și până astăzi, biblioteca noastră și-a îmbogățit substanțial fondurile și și-a diversificat serviciile către cititori, pătrunzând tot mai eficient în mijlocul oamenilor muncii. Menirea noastră, a celor care lucrăm în bibliotecă, de a ne implica, prin mijlocirea cărții, în procesul complex de făurire a omului nou reprezintă o sarcină de mare răspundere. Ne-am orientat întreaga activitate de bibliotecă în sensul unei mai adânci responsabilități față de imperativele majore ale epocii noastre, înscriindu-ne, în acest an, cu fapte pe măsură în ampla mișcare a muncii și creației generată de Festivalul național „Cîntarea României”. Diversificînd metodele și formele de propagandă a cărții, extinzînd și modernizînd serviciile de bibliotecă, pătrunzînd tot mai mult în mijlocul oamenilor muncii, am urmărit, în primul rînd, creșterea eficienței propagandei cărții, cunoașterea și aprofundarea de către o masă cît mai largă de oameni ai muncii a documentelor de partid și de stat.

M. H.: Pentru a fi cu adevărat eficienți, am acordat o atenție deosebită completării colecțiilor, în general, și cu cartea social-politică, în special. În această acțiune am atras cei mai buni cititori, propagandiști și cursanți la învățămîntul de partid, cadre de specialitate, membri ai consiliului de educație politică și activitate cultural-sportivă, secretari ai birourilor de partid, organizatori ai grupelor sindicale, membri ai comitetelor U.T.C. pe secții, sectoare și ateliere. De felul în care reușim să răspundem prompt și eficient nevoii de informare și de studiu depinde măsura în care reușim să atragem și să menținem activi cititorii noștri. Acțiunile întreprinse în acest scop le grupăm în trei categorii: cele care au ca obiectiv inițierea cititorilor în cunoașterea fondului de carte social-politică și în folosirea cataloagelor; cele de informare a cititorilor

și de recomandare a publicațiilor; cele de valorificare a lecturii.

Organizăm, bilunar, o „Zi a cărții social-politice” în care programăm întîlniri cu cititorii de inițiere practică în cunoașterea fondului de publicații, punînd mai ales accent pe relevarea bogăției și varietății tematică a acestuia. Totodată, le prezentăm cataloagele și fișierul tematic „Documente de partid și de stat curente”, expozițiile de carte cu caracter permanent „Epoca Nicolae Ceaușescu, epoca marilor împliniri”, „Din gîndirea social-politică, economică și filozofică a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu”, „Să studiem documentele de partid și de stat”, „În ajutorul celor care studiază economia politică”.

În activitatea noastră curentă cu cititorii folosim cu bune rezultate rafturile tematice „În sprijinul învățămîntului politico-ideologic”, „În sprijinul activului sindical”, mapele destinate informării politice asupra principalelor evenimente din viața politică internă și externă a partidului și statului nostru, vitrinele permanente cu notăți din literatura social-politică, bibliografiile adnotate și cele selective, diapozitivele realizate cu ajutorul cercului foto și al cineclubului din cadrul clubului nostru.

M. M.: Implicarea bibliotecii noastre în buna desfășurare a învățămîntului de partid s-a făcut firesc. Noi ne-am străduit să răspundem cît mai aplicat solicitărilor venite atît din partea cursanților, cît și a lectorilor. Folosim cu bune rezultate fișierul pe teme de învățămînt în care pentru fiecare temă dezbătută în cadrul celor trei forme — de partid, de sindicat și U.T.C. — sînt indicate lucrările din bibliografia editată pe plan central, completată cu lucrări existente în fondurile bibliotecii noastre, cu trimiteri la presa centrală, la fișierul indexat sau la diapozitive. La bibliotecă sînt organizate bisăptămînal, în cadrul punctului de documentare, consultații cu propagandiștii și cursanții pentru înțelegerea și însușirea în profunzime a temelor dezbătute în luna respectivă. Lansăm și chestionare pentru cunoașterea cerințelor de carte social-politică, de care ținem seama la viitoarele achiziții.

C. C.: Avînd în vedere specificul muncii beneficiarilor noștri, ne-am străduit să asigurăm o legătură permanentă cu locurile de muncă ale acestora. Calea cea mai sigură: o rețea eficientă de colaboratori obștești care ne ajută la împrumutul de carte social-politică, la organizarea acțiunilor de popularizare a literaturii din acest domeniu. În organizarea acestei rețele ne-am bucurat de tot sprijinul din partea comitetelor sindicatelor de sectoare și organizației de tineret. Multe dintre manifestările de propagandă a cărții social-politice le organizăm la locurile de muncă unde-i invităm și pe oaspeții noștri, scriitori sau redactori ai unor edituri. Bine primite de către minerii noștri, bucurîndu-se de o participare numeroasă și de ecouri favorabile, au fost dezbaterile în jurul cărții „Momente și pilde de eroism și abnegație”, concursul pe tema „Tradiții de luptă și înfăptuiri socialiste în județul Prahova”, schimbul de experiență privind rolul punctului de documentare și informare politico-ideologică în ridicarea nivelului de conștiință al oamenilor muncii.

L. R.: Și noi am căutat ca, în măsura posibilităților, să deplasăm centrul de greutate al activității la locurile de muncă ale beneficiarilor noștri. Tot aici, avem grijă să asigurăm o bună popularizare a colecțiilor bibliotecii, a serviciilor pe care aceasta le oferă. Expozițiile cu caracter permanent, afișele, vitrinele, panourile ne asigură o bună propagandă a bibliotecii, o invitație adresată tuturor celor care lucrează în secțiile respective de a deveni cititori permanenți, de a acorda și lecturii o parte din timpul lor liber.

M. H.: Discuțiile cu cititorii — organizate sau ocazionale, la sediul bibliotecii, în secții sau la căminele de nefamiliști — ne dau posibilitatea să cunoaștem direct de la sursă interesele de lectură ale beneficiarilor noștri, măsura în care colecțiile pe care le punem la dispoziția lor le satisfac cerințele. Căutăm să valorificăm orice prilej sau mijloc — adunările de grupă sindicală, stația de radioamplificare, diversele acțiuni întreprinse la căminele de nefamiliști — pentru a-i informa pe cititorii noștri, ca și pe cei potențiali, asupra noutăților intrate în bibliotecă, asupra literaturii existente pe diverse teme sau grupe de interese. Prezentările de carte le folosim adesea drept modalitate de a atrage atenția asupra unor titluri mai puțin solicitate. În urma acestor demersuri, multe dintre ele încep să fie mai intens solicitate.

M. M.: Biblioteca noastră utilizează cu deosebit succes o foaie volantă xerografiată intitulată „Biblioteca recomandă”, prin care oferim beneficiarilor noștri scurte prezentări de carte social-politică, liste cu noi apariții în Editura Politică, cu noile noastre achiziții. Întreaga colecție „Din gândirea social-politică, economică și filozofică a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu” a făcut obiectul acestor prezentări, iar la stația de radioamplificare sînt transmise recenzii, note, dialoguri, dezbateri privind noile lucrări de literatură social-politică. Colectivul obștesc al bibliotecii se implică, prin formele specifice propagandei cărții, în toate problemele de producție, în scopul acordării unui sprijin efectiv atît în rezolvarea acestora, cît și în crearea unui curent de opinie, a unei atitudini participative din partea oamenilor muncii.

Dezbateri realizată de
Anne-Marie MIHIT

PE PRIM PLAN — FORMAREA PROFESIONALĂ

Experiența constănțeană

Județul Constanța dispune de o largă rețea de instituții de cercetare și producție. Aproape 18 000 de specialiști cu pregătire superioară asigură puternica racordare a tuturor sectoarelor de producție materială la cerințele și exigențele noii revoluții tehnico-științifice, ale noii revoluții agrare. Creativitatea, ca largă mișcare de masă, se bazează, din punct de vedere organizatoric, pe activitatea celor 9 comisii teritoriale ale inginerilor și tehnicienilor, 142 de comisii în unitățile economice și 72 de cercuri ale inovatorilor și inventatorilor care cuprind 3 000 de membri. Pentru o mai cuprinzătoare generalizare a experiențelor bune și asigurarea unei colaborări constante între întreprinderi în domeniul creației științifice și tehnice de masă au fost înființate cercuri ale inginerilor și tehnicienilor pe ramuri economice.

Sub conducerea și cu sprijinul nemijlocit al Comitetului județean de partid și al Consiliului județean al sindicatelor, Comisia județeană a inginerilor și tehnicienilor a acționat pentru creșterea participării oamenilor muncii la actul de creație tehnico-științifică, la sporirea aportului inteligenței creative a maselor la introducerea tehnicii moderne în producție. Acțiunile desfășurate în întreprinderi — îndrumare, control, analiză a activității comisiilor inginerilor și tehnicienilor din unitățile respective — au avut drept scop perfecționarea organizării și conducerii acestora, activarea cercurilor inovatorilor și inventatorilor, participarea mai aplicată la rezolvarea temelor din programele de organizare și modernizare a producției, de creștere a productivității muncii, de reducere a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, de îmbunătățire a calității produselor, de autototare, de protecția muncii.

Creșterea indicelui de creativitate a reprezentat și reprezintă în continuare unul dintre obiectivele noastre. Lui i se circumscriu o seamă de acțiuni întreprinse, unele cu caracter permanent, altele ciclice, care au atras în activități organizate un număr apreciabil de ingineri, tehnicieni, muncitori cu înaltă calificare.

Cursul de inițiere în tehnica brevetării invențiilor, organizat în colaborare cu O.S.I.M. București și Casa de cultură a sindicatelor Constanța — la care au participat președinții ai comisiilor inginerilor și tehnicienilor, responsabili ai cabinetelor tehnice, responsabili cu întrecerea socialistă din cadrul comitetelor de sindicat din întreprinderi, președinții comisiilor profesional-științifice din cadrul comitetelor U.T.C. pe întreprindere, specialiști în compartimentul de proiectare, inventatori și inovatori — a condus, printre altele, la depistarea și întocmirea de dosare de invenție pentru o serie de soluții originale practicate în unitățile respective.

Pe linia pregătirii și perfecționării forței de muncă se înscrie și cursul „Căi și mijloace de eficiență economică — cibernetizarea, automatizarea neconvențională și robotizarea, factori determinanți

Biblioteca Clubului muncitoresc al Intreprinderii „1 Mai” din Ploiești

În creșterea productivității muncii”. Organizat tot la Casa de cultură a sindicatelor din Constanța, el a oferit posibilitatea cursanților — cadre tehnice, muncitori — ca timp de 9 luni să-și ridice calificarea, să-și lărgescă aria de cunoștințe în domeniul tehnicii.

Cursurile Școlii de invenție din Constanța — organizată în colaborare cu Comisia județeană a inginerilor și tehnicienilor și Casa de cultură a sindicatelor — sînt frecventate de cadre tehnice din unități economice din municipiu și județ. Susținute de către cadre universitare de la Iași și Constanța, de către specialiști din alte localități, cursurile urmăresc ca prin problematica abordată să dezvolte la cursanți starea de creativitate prin însușirea tehnicilor de creație. Programa cuprinde teme privind importanța creației științifice pentru accelerarea progresului științific și tehnic, bazele psiho-gnoseologice ale creației tehnice, etapele creației tehnice, bazele logice-combinatorii ale invenției, metode și tehnici logice și intuitive de creație, alături de care sînt reluate unele teme dezbătute la cursul de tehnica brevetării invențiilor. Un câștig al acestei școli este și faptul că a contribuit la crearea grupurilor de creativitate.

Casa de cultură a sindicatelor găzduiește și alte activități din sfera propagandei științei și tehnicii. Printre ele, „O zi de știință și tehnică” la care participă membrii comisiilor județeană și municipală ale inginerilor și tehnicienilor, ai cercurilor pe ramură și unde sînt luate în dezbatere noutățile în producție introduse în diverse întreprinderi, tematici ale diverselor cercuri ale inovatorilor și inventatorilor.

Ampla acțiune de organizare a producției și modernizare a proceselor de producție, aflată în plină desfășurare, vizează, bineînțeles, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Aceasta presupune introducerea progresului tehnic, promovarea metodelor științifice de conducere a proceselor de producție, activități nemijlocit determinate de o informare și o documentare rapidă, completă, pertinentă. Iată de ce, constituirea unor bănci de date tehnice și economice despre produsele similare cu cele

românești și utilizarea lor este necesară la analiza și planificarea nivelului calitativ al produselor, la elaborarea studiilor privind asimilarea și omologarea produselor și modernizarea acestora. (Gradul de competitivitate al produsului crește proporțional cu numărul de brevete înglobat în acesta.)

În această direcție se înscrie constituirea, de către Comisia județeană a inginerilor și tehnicienilor, pe lângă Biblioteca județeană Constanța, a unui grup de analiști și traducători în scopul prelucrării și realizării „Buletinului informativ” privind literatura tehnică. Ultima realizare, organizarea brevetotecii în cadrul bibliotecii Casei de cultură a sindicatelor — 5000 de brevete de invenții și cataloagele necesare regășirii informațiilor — vine, la rîndul ei, să asigure un sprijin eficient tuturor celor antrenați în vasta mișcare de invenții și inovații. Realizarea ei s-a făcut cu sprijinul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, al unor specialiști constănțeni care au ajutat efectiv la selectarea descrierilor de invenții. Brevetoteca reunește referiri la lucrări existente, furnizează informații privind realizările autohtone, dar și cele privind creații de vîrf pe plan mondial. Alături de brevetotecă a fost constituită o colecție de invenții și inovații aparținînd specialiștilor din județul Constanța care conține fișe tehnice de prezentare a soluțiilor tehnice, descrierea acestora și a eficienței lor economice. La lucrările de organizare a brevetotecii au participat bibliotecarii din bibliotecile specializate și sindicale din întreprinderile constănțene. Sprijinul lor va continua și pe mai departe prin implicarea efectivă în popularizarea brevetotecii și în „ținerea la zi” a acestui eficient instrument de lucru, în rezolvarea obiectivelor prevăzute în programele de organizare și modernizare a producției, în planurile tematice de invenții și inovații.

ing. Eugen TIRON
ing. Constantin BOTA
Ana RĂDUCANU
bibliotecară

Cunoașterea cerințelor de lectură

Biblioteca și-a propus ca obiectiv principal integrarea activității de popularizare și difuzare a cărții în procesul de formare profesională a oamenilor muncii din întreprinderea noastră. Cu sprijinul comitetului sindicatului, consiliul de conducere al bibliotecii a cules date privind numărul total al oamenilor muncii, structura socio-profesională, evanșamentul meseriilor, nivelul de cultură generală, numărul cursanților pe forme de învățământ politic, numărul cursurilor și al cursanților de la diverse forme de perfecționare profesională și ridicare a calificării, numărul și numele propagandiștilor, precum și tematica lectoratelor tehnice și a cercurilor de invenții și inovații.

Din analiza tuturor acestor date a rezultat faptul că majoritatea oamenilor muncii, în special cei tineri, solicită carte social-politică și carte tehnică de nivel mediu pentru acumularea de noi cunoștințe profesionale (având în vedere faptul că peste 400 dintre ei își desăvârșesc pregătirea profesională pe baza studiului individual).

Comparând cerințele de lectură cu posibilitățile oferite de fondurile de carte tehnică ale bibliotecii sindicatului și ale celei specializate, am constatat că, deși cartea tehnico-științifică se situează în jurul cifrei de 41 la sută, structura fondurilor nu satisface exigențele impuse de procesul formării profesionale: numărul titlurilor și al exemplarelor apărute în ultimii 5 ani este foarte mic, iar tematica lor nu acoperă evanșamentul meseriilor.

Faptul că în colecțiile celor două biblioteci există numeroase titluri de lucrări tehnice ce nu intră în profilul întreprinderii noastre, lipsind, în schimb, cele de profil, mai ales de nivel mediu (privind domenii ca modelarea, rectificarea, danturarea), ne-am propus să trecem la acțiune. Am constituit un colectiv de sprijin în activitatea de completare a fondului de carte din care să facă parte propagandiștii și conducătorii cursurilor. De asemenea, am stabilit relații de colaborare în vederea practicării împrumutului și schimbului interbibliotecar cu bibliotecile sindicatului din municipiu, cu biblioteca județeană și cu biblioteca universității craiovene. Considerăm că acordăm un sprijin efectiv celor în drept semnând Centralei editoriale cerințele depistate de noi direct în sectoarele productive, acolo unde se resimte cel mai acut lipsa unor lucrări tehnice, în special de nivel mediu.

Tot pe linia integrării în procesul de perfecționare profesională a oamenilor muncii se înscrie și activitatea celor 14 biblioteci de secție și puncte de împrumut dotate cu cărți tehnice de specialitate de la ambele biblioteci și sprijinite intens de către cadrele de specialitate și muncitorii de înaltă califi-

care din secțiile respective. O bună parte a activității de propagandă, de popularizare a cărții și a bibliotecii se desfășoară aici. Sub generice ca „Tribuna bibliotecii tehnice“, „Tribuna bibliotecii sindicale“ au loc dezbateri, simpozioane, mese rotunde, prezentări și recenzii de cărți de specialitate.

Un gând de viitor, căruia sperăm să-i dăm viață într-un timp cât mai scurt, este realizarea catalogului cărții tehnice de nivel mediu, pentru mesele practice în întreprinderea noastră, existente în bibliotecile publice din Craiova.

Nicoleta Doina TALOI

Biblioteca Clubului I.T.M.A.
din Craiova

Colaborare permanentă

Colaborarea permanentă cu biblioteca tehnică specializată, cu comisia inginerilor și tehnicienilor stă la baza tuturor acțiunilor de propagandă a cărții tehnico-științifice în rîndurile oamenilor muncii din întreprinderea noastră. Alcătuirea și popularizarea în secții a listelor bibliografice de semnalare a noutăților tehnice, bibliografiile de recomandare și la cerere pentru diferite meserii, prezentările de cărți tehnice cu ajutorul unor specialiști și organizarea unor dezbateri pe marginea lor, expozițiile de carte și fișierele tematice urmăresc asigurarea unei informări operative asupra colecțiilor bibliotecii și a noilor achiziții. Totodată, ne preocupăm stimularea și menținerea interesului treaz pentru studiul literaturii de specialitate, tehnică și științifică, a re-

Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor din Bata Mare

ceptivității față de tot ceea ce este nou în aceste domenii, a stării de creativitate cu finalitate directă în producție. Dezbaterile, consfăturile, întâlnirile cu autori și editori de carte științifică și tehnică (la care am folosit și proiecțiile de filme și diapozitive documentare) și-au atins scopul: ele au pus în discuție probleme de producție a căror rezolvare cere conlucrarea mai multor factori, au adus la cunoștința auditoriului noutăți în domeniul științei și tehnicii, au stîrnit interesul sau au lărgit sfera de preocupări profesionale unui număr mai mare de oameni ai muncii din întreprinderea noastră.

O masă rotundă organizată cu comisia inginerilor și tehnicienilor din întreprindere a pus în dezbatere importanța informării și documentării tehnico-științifice, rolul publicațiilor de specialitate în introducerea progresului tehnic. Conduasă de către directorul adjunct al întreprinderii, președintele comisiei pentru organizarea acțiunii de stimulare a participării maselor la creația tehnico-științifică, masa rotundă a scos în evidență cerințele procesului de modernizare în întreprinderea noastră și căile de realizare, evidențiindu-se importanța unei bune informări și documentări în asigurarea pregătirii profesionale corespunzătoare a tuturor oamenilor muncii din unitatea noastră. Dezbaterile privind rolul maistrului în informarea muncitorilor și necesitatea însușirii noilor metode de difuzare a noutăților tehnico-științifice s-a bucurat, de asemenea, de o mare audiență răspunzînd, prin problemele ridicate și soluțiile conturate, unor mai vechi deziderate ale bibliotecii privind implicarea cadrelor de specialiști în mai largă atragere a muncitorilor spre studiul literaturii tehnice, în mod special, în formarea unor deprinderi de lectură statornică, în general.

Ceea ce am realizat pînă acum reprezintă doar un pas. El se cere urmat de alți și alți pași, înscrisi cu mai multă greutate pe drumul consolidării rolului cărții, al bibliotecii în viața de fiecare zi a întreprinderii noastre.

CSIPRISZ Irina

Biblioteca sindicatului Întreprinderii „23 August” din Satu-Mare

Expoziție de carte organizată la locul de muncă — Uzina Coeso-chimică din Galați.

Biblioteca noastră, biblioteca cititorilor noștri

Ca parte integrantă a activității de educație comunistă a oamenilor muncii, educația materialist-științifică are un caracter atotcuprinzător vizînd cele mai largi pături ale populației. Biblioteca noastră, dispunînd de un fond bogat de publicații și bucurîndu-se de o bună frecvență a cititorilor, a urmărit, pe baza unei planificări de lungă durată, desfășurarea unor activități menite să contribuie la o mai bună circulație a cărții — instrument esențial în acumularea de cunoștințe științifice, în pregătirea profesională la nivelul exigențelor noii revoluții tehnico-științifice, în formarea unei gândiri politice, filozofice, juridice și economice înaintate, în dezvoltarea capacității individuale de a înțelege schimbările ce se petrec în natură și societate, în conceperea muncii drept unicul izvor al progresului, al împlinirii omului ca ființă socială, ca membru al unei societăți în plină dezvoltare, în formarea și consolidarea atitudinii combative, militant-revoluționare față de concepțiile, mentalitățile și atitudinile retrograde.

Un program ce ne onorează și ne soliciță, totodată, un efort permanent în direcția realizării lui. Categoriile de cititori căreia i-am consacrat o atenție specială este cea reprezentată de tineri. Atragerea și menținerea lor ca cititori constanți și beneficiari activi ai acțiunilor bibliotecii n-a fost lesne de realizat. Și, de fapt, ea continuă.

Un gen de acțiune ce-a dat rezultate în biblioteca noastră este expunerea-dialog. Printre avantajele pe care le prezintă, menționăm enunțarea încheșată și sistematică, cu un conținut judicios elaborat, pe o temă aleasă dinainte și bine studiată. În prealabil am consultat opinia virtualului auditoriu, pentru stabilirea temei și a lectorului la care am apelat, apoi am trecut la popularizarea acțiunii prin afișe, stația de radioamplificare, invitații nominale sau în grup. Organizată în diverse întreprinderi — Întreprinderea de plase pescărești („Sectele religioase — adevărate trusturi financiare”, susținută de prof. dr. ing. Ioan St. Popescu), la Întreprinderea de sîrmă, cuie și lanțuri („Omul, natura, divinitatea”, susținută de prof. Felicia Niculiță), ca să menționăm doar cîteva — expunerea-dialog s-a bucurat de un auditoriu numeros și interesat de problemele puse în discuție.

Brigada științifică și-a păstrat, de-a lungul anilor, calitatea de a trage și menține interesul unui larg public, iar prezența bibliotecii prin expoziții de carte cu împrumut la dezbaterile susținute de aceasta a confirmat faptul că oamenii sînt interesați să cunoască cît mai mult și din cele mai diverse domenii.

Prezența noastră în cadrul unor adunări de grupă sindicală din întreprinderi s-a făcut remarcată prin abordarea — pe bază de recenzii, prezentări de cărți nou apărute, liste bibliografice, microexpoziții de carte cu împrumut — a unor probleme referitoare la perspectivele actuale ale omului în folosirea și stăpînirea naturii, la netemeinicia ideologiilor religioase, furnizînd argumente filozofice întemeiate pe datele și descoperirile științelor naturii și sociale.

Mărioara CONSTANTINESCU

Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor din Galați

dialog Profesional

Informație și comportament

Fenomenul informațional domină în ultimele două decenii gândirea filosofică, științifică și tehnologică a acestui sfârșit de secol. Aproape totul este reexaminat, urmărindu-se fluxurile și transferul de informații, punându-se în evidență valențe noi ale realității și, mai ales, noi posibilități ale acțiunii umane. De fiecare dată când în istoria societății s-au deschis perspectivele și operatorii productivi, s-au deschis perspective imense, atât pe plan individual cât și pe plan social. În literatura bibliologică și de informare documentară, plătindu-se tribut unor optici cantitative și fragmentare s-a scris mult despre așa-numita „explozie a informației” din ultima jumătate de veac. De fapt, fluxurile de informații sînt în perfect acord cu ritmurile și evoluțiile contemporane din economie, din viața politică și culturală, cu modul de trăire al epocii. Nici nu s-ar putea închipui o economie diversificată, complexă, o cercetare științifică cu un spectru atât de larg, o viață culturală atât de intensă fără abundența, chiar fără redundanța informațională de azi. Ceea ce unii au numit explozie informațională nu reprezintă decît firescul acestui timp, cauză și efect, parte inseparabilă de întregul tumultuos și contradictoriu al existenței secolului nostru.

Problemele informației se regăsesc în orice cîmp al gândirii și practicii umane. Din acest grad de generalitate decurg dificultățile demersului teoretic. De aceea, e mai utilă restructurarea diverselor domenii de activitate din perspectivă informațională decît încercarea de aducere în sfera informației a problemelor specifice fiecărui domeniu.

Legile generale ale informației, înțelegerea sistemismului din natură și societate ca un sistemism preponderent informațional, trebuie considerate însă ca fundament al oricărei reinterpretări și restructurări.

Omul contemporan trăiește într-un mediu a cărui densitate informațională este în creștere și a cărui semnificație informațională i se relevă din ce în ce mai intens, determinîndu-i deciziile, acțiunile, comportamentul. Individualizarea, socializarea și personalizarea ca etape ale definirii unui drum existențial sînt puternic influențate de informația asimilată, de mediul informațional, de capacitatea de prelucrare critică a informației. Ambele sensuri ale integrării, dinspre individual sau dinspre colectivitate, se realizează doar printr-o conectare complexă de informații active, adecvate scopurilor. O dată cu informatizarea proceselor de muncă, prin creșterea concomitență și indispensabilă a nivelului științific și cultural, se modifică fundamental și comportamentul uman. Comportamentul, fiind în mare măsură o funcție culturală, este determinant informațional, se formează și se consolidează ca urmare a interacțiunii unor mesaje al căror sens se grefează pe zestrea de predispoziții, conducînd la performanțe înscrise pe întregul spectru potențial.

Relația informație-decizie-acțiune, deși păstrează încă o serie de necunoscute, a făcut de mult posibilă constatarea că ea se plasează într-o zonă esențială. Cine poate acționa eficient fără să dispună de cea mai bună informație corespunzătoare acțiunii respective? Informația determină într-o măsură importantă calitatea acțiunii. Dar la rîndul ei acțiunea, prin desfășurările și finalizările pe care le cunoaște, reprezintă o sursă de informație nouă, un cadru de confruntare, de verificare și de ierarhizare a informației care îmbogățește premisele viitoare acțiuni. Ca factor dinamogen sau frenator, informația conține conținutul acțiunii, motivează inhibițiile, leagă între ei factorii interni cu cei externi, așezîndu-se la temelia existențială a omului. Dacă pra-

gul care marchează trecerea de la informație la acțiune variază de la un individ la altul și de la un tip de acțiune la altul, motivațiile energetice sau de autoreglaj au toate un suport informațional hotărâtor. Chiar acțiunile mai complexe cu caracter de conducere colectivă nu sînt posibile în afara unui sistem de informare care să-i pună pe toți participanții în poziții relativ egale față de o anumită realitate ca și față de factorii care favorizează mai buna cunoaștere a desfășurărilor dintr-un anumit cadru social. În toate etapele actuale de conducere, în îndeplinirea funcțiilor de prevedere, decizie, organizare, comandă și coordonare integrarea informației este continuă, fiecare conexiune putînd contribui la intervenții cu consecințe majore pentru activitatea respectivă.

Etologia, știința cercetării comportamentului, va trebui să facă din studierea comportamentului informațional unul din capitolele sale cele mai dezvoltate. Neurmărită explicit, relația informație-comportament riscă să lase în umbră trăsături și particularități de care depinde mai buna integrare a omului în societate și mai deplină sa realizare individuală.

Comportamentul informațional se învață, este rezultatul unei abordări noi a tuturor domeniilor și în același timp urmarea unui lanț de integrări în cadrul cărora se conștientizează motivații, mecanisme, procese de control și forme de apărare. Fiecare din aceste zone permite punerea în evidență a unor realități endogene și exogene cu o bogată încărcătură de sensuri și structuri. Dezvoltarea comportamentului informațional trebuie să aibă în vedere cîștiguri în flexibilitate prin conectare la surse diverse pentru a se ajunge la noi combinații, reorganizări, sintetizări, adică la noi relații și să se realizeze în manieră conversațională, punînd mereu în evidență nevoia de noi informații. Interiorizarea unui sistem de norme morale și de comportament depinde între altele și de premisa informațională. Cei mai mulți autori menționează premise economice, social-politice etc. fără să individualizeze această zonă de maximă importanță pentru însușirea unui comportament.

Comportamentul cotidian, cu toată aria lui largă care include omnia, bunul simț, măsura, simțul răspunderii, respectul reciproc, buna cuviință, politețea, tactul, sinceritatea etc. este, de fapt, un sumum de manifestări marcate de cultură, de universul informațional în care se desfășoară individul. Ele nu sînt determinări obligatorii — lanțul poate fi rupt, dar calitatea lor vine cu certitudine din sfera unei bogate interconexiuni de tip informațional.

Comportamentul informațional se formează și se dezvoltă optim în condițiile unui sistem de informare multilateral, cu structuri flexibile, interconectate, în care instituțiile specializate ca centrele și oficiile de informare, bibliotecile, bazele și băncile de date compun un ansamblu unitar, oferînd solicitării răspunsurile așteptate, provocînd solicitarea, ritmînd fluxurile de mesaje astfel încît specialistul din orice domeniu să simtă informația ca pe o materie necesară și maleabilă, veșmint pentru trupul de fum al spiritului său.

Așa cum știința lecturii este azi recunoscută prețutîndeni ca făcînd parte din comportamentul uman, tot așa trebuie să devină știința informației cadru larg pentru împlinitorie conectări ale omului acestui timp la sursele inepuizabile ale lumii din afara și din lăuntru său.

dr. Ion STOICA

Contribuții bibliotecare la perfecționarea pregătirii profesionale

Colecțiile de publicații ale Bibliotecii județene „Panait Istrati” din Brăila cuprind 103 000 volume cu conținut științifico-tehnic și agrozootehnic, constituind, împreună cu cele peste 200 000 de volume existente în bibliotecile specializate, o bază materială serioasă pentru creșterea contribuției bibliotecilor, îndeosebi a celor publice, la perfecționarea pregătirii profesionale a oamenilor muncii din unitățile economice ale municipiului și județului Brăila.

Faptul că biblioteca dispune, de posibilități financiare pentru procurarea, din producția editorială curentă, a tuturor titlurilor de cărți tehnico-științifice, în concordanță cu profilul economic al municipiului și județului, ne îndreptățește aprecierea că fondul de carte existent răspunde, în linii generale, cerințelor reale de informare și documentare, că principalele ramuri economice (construcția de mașini și de nave, metalurgia, industria celulozei, hîrtiei și fibrelor artificiale, industria de prelucrare a lemnului, industria de foraj-extracție petrol și gaze, energetică, industria de confecții, industria alimentară, agricultura și piscicultura) — sînt reprezentate atît în colecțiile de bază cit și în cele destinate împrumutului la domiciliu. Cu toate acestea, în activitatea cu publicul se resimte insuficiența titlurilor de cărți privind construcția, exploatarea și întreținerea navelor, depanarea și întreținerea utilajelor din industria celulozei și hîrtiei, tehnologia de foraj-extracție petrol și gaze, cultura orezului, ameliorarea solurilor sărăturate ș.a. De asemenea, datorită absenței unor ghiduri pe domenii, am procurat un număr necorespunzător de publicații extraeditoriale, îndeosebi ale diferitelor institute, stațiuni, centre de cercetare, societăți și asociații. Deși, după ce în ultimii zece ani numărul abonamentelor la publicațiile periodice străine a înregistrat creșteri substanțiale (de la 9 la 17 titluri) în acest an a scăzut la 6, selecția a avut în vedere menținerea celor mai importante pentru profilul economic al județului. Aceeași rigoare selectivă și pentru cartea străină procurată prin Colectură și comandă centralizată (în medie, 40 de titluri anual).

Concomitent cu completarea continuă a colecțiilor, ne preocupăm de limitarea uzurii fizice a publica-

țiilor științifice, tehnice și agrozootehnice (prin legarea și recondiționarea lor cu prioritate), precum și de recuperarea fizică a tuturor exemplarelor împrumutate, știind că numeroase titluri din aceste categorii tematice fac obiectul tendinței de însușire de către cititori. În acest sens am elaborat și aplicat o metodologie care permite: recuperarea în cadrul și pe baza legislației în vigoare, fără eludarea, încălcarea sau completarea acesteia; înlăturarea abuzurilor reciproce din relația cititor-biblioteca; stabilirea răspunderilor pe trepte și structuri funcționale; generalizarea ei prin autoritatea principiilor, nu prin copierea modelelor; întregirea în flux continuu a fondului activ de cărți ca premisă statornică a circulației acestuia și implicit a creșterii influenței informaționale a bibliotecii.

Pentru atragerea populației la lectură, desfășurăm o activitate neîntreruptă, înregistrând anual în jur de 18 000 de cititori, dintre care cca 35 la sută activi în producție.

Exploatarea intensivă a fondului de cărți și publicații din dotare în procesul lecturii publice a constituit o preocupare majoră, concretizată în cele aprox. 320 000 de volume împrumutate într-un an dintre care 16,5 la sută publicații tehnico-științifice. Din această categorie, o circulație mai mare au înregistrat publicațiile care satisfac interesele de pregătire și perfecționare a profesilor mai larg reprezentate (mecanici, electromecanici, constructori de mașini — strungari, rabotori, mortezori —, electricieni, a.m.c.-iști — automată, management, calculatoare —, metrologi, specialiști în mecanică fină, proiectanți etc.

Valorificarea colecțiilor tehnico-științifice — și mai cu seamă agricole — prin împrumut interbibliotecar nu s-a realizat satisfăcător, bibliotecarii din județ manifestând rezerve, în mod sistematic, față de practicarea acestui mijloc de satisfacere a cerințelor de lectură prin folosirea Bibliotecii Județene ca sursă. Nici funcția de mediere a împrumutului nu este suficient de viguroasă, datorită în bună parte răspunsurilor descurajatoare ale marilor biblioteci (îndeosebi universitare), ca și datorită absenței unui repertoriu actualizat al surselor. Ipseși mijloacelor tehnice de investigare rapidă a acestora și inexistenței sau perimării detaliilor metodologice.

Pentru redresarea acestei situații, prin noul regulament, am redefinit și localizat în structura bibliotecii funcțiile de sursă și de mediere privind împrumutul interbibliotecar, am stabilit categoriile de biblioteci beneficiare ale sursei, am delimitat categoriile de publicații care pot fi împrumutate astfel, ca și modalitatea de acoperire a cheltuielilor, condițiile împrumutului, criteriile de evaluare a serviciului și modul de evidență. Printr-o intensă popularizare în rîndul bibliotecarilor și cititorilor, sperăm ca acest serviciu să se transforme dintr-o potențialitate nesigură și rigidă, realizată pînă acum ca bună intenție sau ca favoare, întimplător sau unilateral, într-o realitate vie, care să lărgească sfera informațională a Bibliotecii Județene și să devină un indicator veritabil al democratizării informației, al inițiativei, solitudinii și operativității.

Disponem de o gamă largă de publicații bibliografice, buletine de informare și documentare elaborate în mod coordonat de B.C.S. (40), B.A. (4), I.N.I.D. (76), O.I.D.A. (35), O.I.D.A.T.M. (8), M.E.I. (2), Colecția de

stasuri, de prescripții tehnice și de metrologie (Editura Tehnică), AGERPRES (1).

A avea la dispoziție asemenea publicații și a le utiliza eficient sînt probleme distincte. În acest sens, am organizat o serie de acțiuni: consfătuiri cu bibliotecarii din bibliotecile specializate și sindicale, comunale și școlare pe teme: „Rolul și sarcinile bibliotecii în pregătirea și perfecționarea profesională a oamenilor muncii și în stimularea creativității tehnico-științifice”; „Contribuția bibliotecii, a acțiunilor de informare bibliografică și documentară la formarea conștiinței științifice, economice și profesionale a oamenilor muncii”; schimburi de experiență la bibliotecile sindicale de la IUG „Progresul” și Șantierul naval, pe tema „Folosirea mijloacelor audio-vizuale în popularizarea cărții tehnico-științifice”; Zilele bibliotecii județene „Panait Istrati” în întreprinderi în cadrul „Săptămînii complexe în întreprinderi”, organizate de Consiliul municipal de educație politică și cultură socialistă; vizite în grup la bibliotecă ale elevilor din clasele terminale din liceele „Progresul”, de chimie, de construcții, naval și agroindustrial; întâlniri cu reprezentanții ai Editurii tehnice, ai INID și OSIM și cu oameni de știință, precum Edmond Nicolau, Mircea Malița, Paul Cortez, Mioara Mincu, Nicolae Ilieșiu — acțiuni realizate în colaborare cu Comisia de răspîndire a cunoștințelor cultural-științifice, Consiliul județean al sindicatelor, C.I.T.; prezentări de publicații și cărți noi la locul de muncă — direct sau prin stația de amplificare și prin afișare; expunerea listelor cu cărțile noi intrate în bibliotecă, prin folosirea panourilor din unitățile economice destinate acestui scop; elaborarea și difuzarea buletinelului bibliografic și metodologic „Cartea”, cuprinzînd referate de publicații noi pe teme „Cunoștințe despre om și univers”, „În sprijinul lucrătorilor din agricultură”, „Cartea în sprijinul producției”.

În același scop, am elaborat: fișierul pe profesii, susceptibil de îmbunătățiri, care furnizează informații asupra structurii și repartiției forței de muncă, asupra ponderii, dinamicii și sistemului de perfecționare profesională a fiecărei meserii; catalogul colectiv al publicațiilor periodice străine din bibliotecile brăilene; liste de cărți noi intrate în bibliotecă; bibliografii de recomandare pentru profesiile mai larg reprezentate, precum și pentru elaborarea proiectelor de diplomă de către absolvenții ai liceelor industriale. Un proiect nerealizat încă: elaborarea catalogului cărții tehnice.

În demersurile noastre ne bucurăm de colaborarea cu comisiile inginerilor și tehnicienilor, care participă activ la difuzarea informațiilor, Comisia de creativitate tehnică a U.T.C., consiliile sindicatelor și conducerile întreprinderilor.

În perspectivă, sperăm să fim în măsură, cu sprijinul factorilor locali, al B.C.S., INID, OSIM și Centrului teritorial de calcul, să organizăm în viitorul sediu al Bibliotecii Județene un Centru teritorial de promovare a creației tehnico-științifice, care să funcționeze sub auspiciile Cabinetului de organizare economico-socială, ca un complex de informare-documentare-proiectare, cu acces direct la toate serviciile bibliotecii, începînd cu transferul de informații.

G PĂTRAȘCU

Exigențe și experiențe ale accesului direct la publicații în bibliotecile universitare

Accesul direct la publicații în bibliotecile universitare, ca sistem de acțiune specific, practicat în modalități relativ diverse, potrivit condițiilor diferențiate din bibliotecă, a cunoscut în ultimul deceniu o dublă tendință: de extindere ca arie în instituțiile de învățământ superior și de aprofundare a conținutului muncii. Curba de evoluție a acestor tendințe pare să fi ajuns în stare de platou. În acest timp au fost aduse în prim plan experiențe particulare și rezultate de etapă care fac necesare unele reconsiderări retrospective și reproiectări de optimizare.

Din punctul de vedere mai general al metodologiei organizării accesului direct, se vedește, de pildă, că mai vechile sinteze sînt depășite în multe privințe. O mare parte dintre studiile pe această temă s-a orientat cu precădere asupra aspectelor organizatorice și tehnice (prioritare, poate, în etapa inițială)². Experiența însă reclamă precizări suplimentare și sub raport metodologic. Apar ca necesare, mai întîi, o denotație logic corectă și stilistic acceptabilă în locul depreciatei sintagme „acces liber la raft”, iar apoi o definiție de lucru adecvată exigențelor de orientare eficientă în organizarea muncii.

În privința demersului determinativ avansăm ca sintagmă corectă, în acord și cu limbajul agreat în unele documente ale F.I.A.B., ACCESUL DIRECT LA PUBLICAȚII în bibliotecă. În privința definiției, avansăm ca delimitare operațională, în acord și cu principiile de organizare acceptate în sinteze de specialitate³: Accesul direct la publicații în bibliotecă este acel sistem de acțiune prin care competența bibliotecarului, structurarea și dinamica fondurilor, precum și operaționalizarea instrumentelor de informare documentară sînt orientate deliberat spre satisfacerea trebuințelor instructiv-educative ale beneficiarilor în condiții de organizare-îndrumare bazate pe relația nemijlocită cititor-carte. Într-o asemenea

redefinire, accesul direct apare ca subsistem în cadrul mai larg al întregului reprezentat de bibliotecă și se particularizează prin normele proprii de organizare-funcționare între care cea mai importantă este situarea în prim plan a factorilor umani — cititorul și bibliotecarul.

Trecerea la accesul direct, întreaga metodologie a organizării și funcționării lui, integrarea celor mai bune experiențe dobîndite în timp au o singură direcție — creșterea eficienței acestui sistem de acțiune în bibliotecă. În principiu, eficiența accesului direct poate fi evaluată prin prisma a patru categorii de indicatori, reprezentînd și principalele criterii de progres: concepția de organizare, fondul de publicații, munca bibliotecarului și efectele studiului cititorului. Acești indicatori pot fi examinați simultan în termeni de avantaje incontestabile, dar și de limite proprii, comparativ cu sistemul „tradițional”.

Concepția de organizare are în vedere finalitățile prin care noul sistem se dovedește superior. Ne referim la extinderea limitelor muncii de informare-documentare și deci la maximizarea posibilităților de realizare a funcției educative a bibliotecii, în sensul că, printr-o nouă strategie de stimulare și perfecționare a factorilor lecturii, se dobîndește un plus de TIMP fizic care se redistribuie în activitatea de studiu-îndrumare făcînd să crească numeric și calitativ acțiunile destinate instruirii și educației. Pentru aceasta, o seamă de metode noi de muncă sînt introduse în metodologia îndrumării.

Fondurile bibliotecii devin mai active, mai dinamice. În afara operativității utilizării lor, cîteva modalități specifice de acțiune sînt destinate optimizării, sub raport calitativ: selecția pe criterii valorice, tematice și de actualitate; proximitatea și corelarea judicioasă a fondurilor-instrumente de informare; combinarea caracterului longitudinal cu cel transversal al prezentării fondurilor în funcție de interesele beneficiarului; valorificarea nemijlocită a informației noi prin tehnici speciale; combinarea accesului direct cu servirea din depozit și cu împrumutul la domiciliu etc.

Bibliotecarul, în sistemul accesului direct, găsește terenul propice probării și dezvoltării calităților prin care se realizează la nivelul înaltei eficiențe, funcția de îndrumare a lecturii. În condițiile unei noi raportări la tezaurul de documente și la beneficiar, activitatea bibliotecarului dobîndește valențe ale cercetării științifice și ale vocației didactice; bibliotecarul devine un cunoscător competent al mișcării de idei în știință și cultură, al obiectivelor instructiv-educative ale învățămîntului și ale beneficiarului de orice fel. Adăugînd la acestea și calitățile indispensabile de interacțiune socială și de autodezvoltare, rezultă că exigențele accesului direct nu pot fi satisfăcute indiferent de profilul de personalitate socio-profesională a bibliotecarului⁴.

Cititorul, în sistemul accesului direct, focalizator al concepției de organizare și al metodelor noi de asistare, obține ceea ce îndeobște este desemnat prin sintagma „apropiere de fonduri” — o apropiere fizică, nemijlocită cu reflexe pedagogice și culturale aparte,

consecutivă eliminării „barierelor“ fizice, instituționale și psihologice prezente în tradiționalul sistem de muncă. Este de subliniat schimbarea produsă în comportamentul cititorului prin orientarea selectivă către valori, respectul superior pentru creația genului uman, conștiința civică a participării la păstrarea și îmbogățirea tezaurului bibliotecii; cititorul devine factor implicat activ în realizarea obiectivelor formative ale bibliotecii.

Ansamblul restructurărilor induse de accesul direct la publicații gravitează în jurul obiectivului de a da timpului fizic câștigat prin noua metodologie a muncii o întrebuințare socio-culturală superioară exprimată în sporul de operativitate, în dirijarea mai productivă a instruirii către actual și valoric prin metode mai active. În practică accesul direct la publicații este parțial. Trei ar fi motivele sau criteriile acestei practici: caracterul cultural-istoric al fondurilor acumulate, opțiunea factorilor de decizie privind promovarea/extinderea noului sistem de acțiune și condițiile locale de organizare între care spațiul disponibil, dotarea materială și competența bibliotecarilor. Ca expresie a „configurațiilor“ în care se înlănesc factorii lecturii în funcție de aceste criterii, tabloul posibilităților și rezultatelor pe etape într-o bibliotecă sau alta este destul de divers. Prezentarea experiențelor particulare, a adaptărilor locale și a inovațiilor individuale ar putea constitui o bază relevantă pentru un program mai general de acțiune.

Biblioteca Centrală Universitară — unitatea centrală a trecut în regimul accesului direct. În ultimii ani, trei săli specializate după natura fondurilor prin care, ca bibliotecă a Centrului Universitar București, este chemată să slujească prioritar beneficiarii-studenți: sala de „periodice“, sala de „manuale și cursuri“, sala de „referință“ (în fiecare sală sînt expuse, în medie, aproximativ 5000 de publicații). Biblioteca Institutului Național de Chimie din cadrul Institutului Politehnic București, în continuarea unei mai vechi tradiții, a expus la acces direct, alături de fondurile mai de mult destinate acestui sistem (în care sînt de reținut, mai ales, revistele de referat și colecțiile de sinteză din domeniu cu durate foarte lungi de apariție), o bună parte a fondurilor din depozitul anexă. Biblioteca Facultății de Fizică, filială a B.C.U., odată cu mutarea în noul local, în care din spațiul propriu 300 m.p. (100 locuri) sînt afectați accesului direct, a plasat în circuitul informării-documentării aproximativ 30 000 volume. Biblioteca Centrală Pedagogică, instituție a cadrelor didactice, a organizat o sală cu acces direct la lucrări editate de Biroul Internațional al Educației și de Divizia pentru educație a UNESCO. Biblioteca Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu“ a recurs la punerea în valoare a conținutului publicațiilor, între altele, prin traducerea sumarelor unor cărți, reviste sau studii de sinteză, ca și prin adnotarea unor materiale (mai ales a celor publicate în limbi străine). În Biblioteca Institutului de Construcții, pentru rapida orientare a studenților în fața publicațiilor expuse, au fost afișate tablele cu indici extrași din CZU. În cadrul Bibliotecii Academiei de Studii Economice, în afara introducerii unor elemente de automatizare în sala destinată cadrelor didactice, a fost elaborat pentru fondul periodicelor în limbi străine un catalog cu fișe adnotate, organizat pe secțiuni potrivit structurii planului de învățămînt (document unic și extrem de eficace pentru informarea și pregătirea studenților, cercetătorilor și cadrelor didactice). Alte

modalități de lucru, cum ar fi combinarea accesului direct cu servirea din depozit și cu imprumutul, introducerea noutăților în circuit prin prevederea spațiilor de creștere, prin vitrine speciale sau mese cu exponate etc., sînt folosite cu mici deosebiri în majoritatea bibliotecilor de învățămînt superior, comparînd tabloul destul de bogat al bunelor experiențe⁵.

Prin adoptarea accesului direct au fost, în genere, satisfăcute așteptările privitoare la creșterea eficienței muncii în bibliotecă, încît argumentarea acestei creșteri, eventual cu date statistice, ar putea apare ca încercare de a demonstra ceea ce este bine știut. Și totuși consensul asupra eficienței accesului direct nu este de natură să dea răspuns unor întrebări privind evoluția indicilor de eficiență, limita maximă care poate fi atinsă, căile de menținere îndelungată a curbei de progres. Din acest punct de vedere vom aduce în discuție cîteva date extrase din statisticile unității centrale a B.C.U. Starea indicelui de consultare este elocventă în acest sens.

Ca raport între numărul de volume consultate și numărul de cititori-frecvență (aproximativ 200 000, respectiv, 48 000 — în medie pe anii 1984, 1985 și 1986) acest indice este superior cifrei 4. Prin urmare, statistic, fiecare înscris revine în sălile unității de aproximativ 7 ori anual, consultă între 25 și 30 volume, fiecărei solicitări revenindu-i peste 4 volume. Mare sau mic, indicele de consultare se particularizează după tipul de fonduri circulante și după modul de servire. După tipul de fonduri se constată că indicele de consultare este de aproximativ 6,1 pentru „Periodice“ și de aproximativ 3,5 pentru „Manuale“ și „Referințe“, ceea ce este în acord cu natura publicațiilor. După modul de servire — comparînd solicitările în regimul accesului direct cu cele în regimul servirii din depozitul anexă — se constată în timp o schimbare de pondere; accesul direct favorizează o creștere certă a solicitărilor de aproximativ 14 la sută pe ansamblu, distribuită pe tipuri de fonduri astfel: 30 la sută pentru „Periodice“, 8 la sută pentru „Manuale“ și 10 la sută pentru „Referințe“, în vreme ce servirea din depozit, printr-un fel de efect de compensare, este marcată de o scădere relativă a indicelui de consultare cu aproximativ 18 la sută, mai accentuată pentru „Periodice“. Schimbarea semnificativă de pondere a solicitărilor pentru cazul „Periodicelor“ se produce în legătură cu faptul că în această sală de lectură fondurile au fost trecute masiv la acces direct în anii 1984 și 1985. Faptul este important din următorul punct de vedere: după trecerea unor fonduri la acces direct după momentele de extindere a fondurilor în acest regim, indicele de consultare crește în mod firesc, date fiind virtuțile specifice ale noului sistem de acțiune; întrebarea care se pune este, însă, ce se întîmplă și, mai ales, ce trebuie să se întîmple, după un timp, cînd pare a se ajunge la un „plafon“, la o „saturare“ a raportului dintre potențialul de servire și cerințele de etapă ale beneficiarului? Teoretic, menținerea curbei de progres pe o direcție constant ascendentă este în funcție, în primul rînd, de creșterea neîncetată a fondurilor la accesul direct care, la rîndul ei, este condiționată mai ales de creșterea spațiului de expunere, dar și de alți factori ca valoarea și actualitatea achizițiilor, numărul și competența personalului bibliotecii etc. Practic, creșterea eficienței se poate realiza pe seama maximizării potențialului intern organizațional—pedagogic. Avem

în vedere, cu deosebire, integrarea și, deci, generalizarea decisivă în metodologia muncii la accesul direct a bunelor experiențe de genul acelor consecvențe în rîndurile de mai sus și producerea cuvenitelor restructurări în tehnicile de acțiune practicate în bibliotecă. Dar, totodată, este imperios necesară integrarea cerințelor beneficiarului (a studenților, înainte de toate) în calitatea lor de factor sau criteriu validant.

Un micro-sondaj de opinie realizat de noi printre studenții de diverse profiluri universitare cu privire la sensul și locul accesului direct în documentarea universitară, organizarea fondurilor în acest sistem de acțiune, relația cu bibliotecarul și mijloacele de informare și optimizarea accesului direct a oferit un set de rezultate care servesc ca feed-back și ca sursă de optimizare în perspectivă. Dezideratele (cerințe și sugestii) extrase din sondaj, într-o ierarhie realizată pe baza frecvenței, pare a fi într-un justificat acord de principiu cu necesitățile (și prioritățile) prezumabile în lumina metodologiei optimizării accesului direct. Redăm principalele deziderate:

Extinderea accesului direct, indiferent de mărirea volumului de publicații expuse în bibliotecă, revine cel mai frecvent între cerințele studenților (aproximativ 80 la sută). De la solicitarea cu caracter strict determinat de a se mări numărul volumelor de informatică, de exemplu, trecînd prin cerința de a avea la acces direct toate titlurile cuprinse în recomandările bibliografice ale catedrelor, de a se lărgi repertoriul periodicelor expuse sau de a găsi structura fondurilor expuse ca incluzînd obligatoriu materialele de factură interdisciplinară și de cultură generală și pînă la dezideratul bibliotecii total (complet) deschise, opiniile studenților vădese înbinarea în chip util, în perspectiva instruirii eficiente, a nevoii generice de specializare, a trebuinței culturale specifice vârstei și a observației critice practic aplicabile.

Implementarea publicațiilor noi în fluxul curent al accesului direct ocupă „rangul” al doilea în dezideratele studentului; în esență este vizată introducerea operativă a noutăților prin lărgirea bazei de achiziții, prin diversificarea formelor de prezentare și de punere în valoare a conținutului, prin instrumentele de informare documentară.

Propaganda colecțiilor, în general, și a celor expuse accesului direct, în special, a revenit cu o frecvență de aproape 50 la sută în opiniile studenților; aceasta se referă atît la aspectele vizuale (ecritouri, planuri topografice ale sălilor, vitrine sau rafturi tematice, buletine informative diverse la vedere etc.), cît și la modalitățile de luare la cunoștință asupra problemelor de conținut (sinteze bibliografice, traduceri de sumare și adnotări pentru publicațiile în limbi străine, întîlniri cu autorii, mese rotunde, îndrumări la obiect asigurate de bibliotecari specialişti etc.).

Servirea din depozit și împrumutul, ca modalități complementare accesului direct, au fost formulate uneori în sensul extinderii împrumutului, alteori în sensul creșterii severității măsurilor destinate să prevină întîrzierea restituirilor, deteriorarea publicațiilor sau pierderea (dispariția) unor volume.

Multiplicarea în întregime a unor publicații (cursuri, sinteze, articole) sau fragmentară a unor studii, prin tehnica xeroxării, operativ, contra-cost, întrunește un consens destul de larg de opinii.

Au fost formulate și alte deziderate, privind programul de lucru al bibliotecilor în sezonul rece, anumite condiții de confort pentru studiu, creșterea bugetului de timp pentru lectură și altele legate mai mult indirect de accesul direct la publicații. În ansamblu, se poate remarca semnificația dezideratelor studenților ca surse metodice și căi de acțiune pentru optimizarea activității în biblioteca universitară, cele mai multe aflîndu-se sub incidența competenței bibliotecarului.

Perfecționarea activităților în sistemul accesului direct nu și-a epuizat încă disponibilitățile din interiorul bibliotecii. Este momentul de a decide între valorificarea rezervelor de progres de care am amintit și așteptarea binefacerilor automatizării⁶. În eseul lui K. Hegarty⁷ despre miturile automatizării se ajunge la încheierea-îndemn: „Puneți-vă nădejdea în automatizarea bibliotecii, dar — mai presus de toate — luați-vă răspunderea ei”. Pînă atunci, însă, în legătură cu accesul direct trebuie asumată răspunderea maximizării utilităților incontestabile ale acestuia, slujind astfel învățămîntul și cercetarea acum și eficace.

Gh. NEACȘU
Magda PUPEZA
Marilena ȘUTEU

Note bibliografice

1. Materialul este elaborat pe baza comunicării „Accesul direct la publicații — modalități de sporire a eficienței activității în bibliotecă” (autori: S. Marcus, I. Mânzat, Gh. Neacșu, Magda Pupeza și Marilena Șuteu), prezentată în cadrul microsesiunii anuale a Bibliotecii Centrale Universitare București, 21. XII. 1987.

2. Cu privire la metodologia organizării bibliotecii cu acces direct la publicații se pot consulta cu deosebire folos: *Accesul liber la rafturile bibliotecilor — teorie și practică*, București, MEI, 1960; *Teorie și practică bibliotecară. Accesul liber la raft*, București, BCS, 1972; Lupu Atanase, *Accesul liber la raft*. În: *Revista bibliotecilor*, 23, nr. 8, 1970, pp. 509—513 și *Schema tip pentru sistematizarea colecțiilor destinate accesului liber la raft*. În: *Revista bibliotecilor*, 23, nr. 9, 1970, pp. 571—574.

3. Sidorova, A. I. *Accesul liber la raft în bibliotecile de masă*. În: *Accesul liber la rafturile bibliotecilor — teorie și practică*, București, MEI, 1960, pp. 71—89.

4. A se vedea în această privință schita unui profil psiho-socio-profesional al bibliotecarului din serviciul de relații cu publicul: S. Marcus, Doina Săucan, *Specificul raportului cu beneficiarii într-o bibliotecă de învățămînt superior*. Din experiența bibliotecii IPB. În: *Studentul și lectura — optimizarea activității cu studenții în bibliotecile din Institutul Politehnic București*, București, IPB, 1986, pp. 47—60.

5. O sinteză asupra acestor experiențe a fost realizată într-un *Calet metodice* — „Accesul direct la publicații în bibliotecile universitare” — proiectat să apară în 1988.

6. Stoica, Ion. *Bibliotecile și conceptul de modernizare*. În: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 3, 1971, pp. 166—168.

7. Hegarty, Kevin. *Myths of library automation*. În: *Library Journal* (New York), 110, nr. 16, 1985, pp. 43—49.

Sistemul informațional în procesul de conducere a bibliotecii (III)

3. Sistemul informațional în biblioteca publică

Prin sistem informațional se înțelege un ansamblu organizat și integrat de date și informații, proceduri și mijloace pentru colectare, prelucrare și transmitere, precum și bazele de depozitare¹².

Sistemul informațional vehiculează informațiile, prezintă latura dinamică a sistemului de conducere, asigură coeziunea acestuia, are capacitatea de a modela, capacitate pe care se bazează abordarea sistemică, informațională, diferită de cea structurală. Schematic, paralela acestor moduri de abordare se prezintă astfel¹³:

	Abordare structurală	Abordare sistemică informațională
Etape	Proiectarea structurii organizatorice — stabilirea nevoilor de comunicare în cadrul acestei structuri	Proiectarea structurii comunicațiilor, stabilirea organizării rețelei comunicative în această structură
Elemente de bază	Liniile ierarhice, autoritate, responsabilitate	Canalele de comunicație, punctele decizionale, fluxurile de informații.
Obiective	Precizarea <i>cine</i> realizează atribuțiile și sarcinile	Precizarea <i>ce și cum</i> trebuie realizat.
Rezultate	Compartimente și persoane cu atribuție și sarcini precizate	Rețeaua informațională între puncte decizionale și execuție

Structura sistemului informațional se compune din datele rezultate dintr-o activitate din sistemul operațional, informațiile rezultate din prelucrarea datelor, suportii informațiilor, circuitele și fluxurile informaționale pe activități, procese, fenomene, evenimente, mijloace de prelucrare și stocare.

Introducerea mijloacelor de prelucrare mecanografică sau electronică a datelor în cadrul sistemului

informațional transformă această parte în sistem informatic — dacă se constituie ca sistem — ce se plasează între date, informații și sistemul informațional.

3.1. Proiectarea sistemului informațional în biblioteca publică¹⁴

Trebuie arătat faptul că nu dispunem de instrumente, reglementări și indicații cu privire la concepția, elementele și metodele necesare proiectării, realizării și optimizării sistemului informațional și cu atât mai puțin a sistemului informatic în bibliotecă. Ceea ce s-a început la Biblioteca Centrală de Stat, constituie un sistem ce nu se aplică în unitățile bibliotecare, cel puțin după nivelul acțiunilor întreprinse până acum.

Din aceste motive cele expuse și următoarele se bazează pe literatura referitoare la unitățile economice și, parțial, școlare; definirea și ierarhizarea componentelor și etapelor de proiectare și constituire a unui sistem informațional se bazează în principal pe literatura amintită, corelată cu experiența și logică; aceasta înseamnă raportarea la situația existentă, la ceea ce ar putea fi în cazul delimitării statutului și locului bibliotecii în cadrul structurii cultural-educative, abordată ca sistem.

Baza de plecare în abordarea unui proiect de sistem informațional pentru biblioteca publică o constituie cadrul legislativ existent: Decretul 703/973 privind stabilirea normelor de structură pentru institutiile cultural-educative.

Proiectarea sistemului trebuie realizată în lumina unor cerințe a căror respectare condiționează funcționalitatea și eficiența sistemului¹⁵.

Metodologia elaborării proiectului trebuie să plece de la analiza obiectivelor și activitatea unității, corelarea structurii organizatorice cu nevoia de decizii informaționale, determinate de obiectivele și activitățile existente, luate ca puncte de referință. Identificarea punctelor decizionale și nevoilor de informare a acestora permite adaptarea la condițiile concrete ale unității bibliotecare, plecându-se de la definirea fiecărei funcții și post descrise în R.O.F.

Aceasta înseamnă că în tehnologia analizei și proiectării sistemului informațional în paralele cu structura organizatorică se abordează problemele „de jos”, începând de fapt de „sus”: construirea treptată a sistemului informațional rezultă din asamblarea succesivă a părților, dar după ce s-a conturat concepția generală a sistemului, determinată de obiectivele acestuia, deci de la ansamblu la detaliu.

Etapele și cerințele deci, ar fi:

— definirea obiectivelor unității și activitățile ei și pe această bază cerințele informaționale;

— corelarea dintre sistemul informațional și procesul activității unității, determinând exigențele fiecăruia;

— corelarea sistemului informațional cu structura organizatorică a unității, pentru asigurarea legăturilor corespunzătoare între elementele de structură și între acestea și organisme exterioare;

— selecția informațiilor — concretizarea în domeniul sistemului informațional a principiului excepțiilor — care decurge din corespondența ce trebuie să existe între nevoile reale de informare la fiecare nivel ierarhic și informațiile care îi sînt furnizate;

— dependența eficienței informațiilor disponibile de nivelul de prelucrare a datelor, în sensul că baza informațională a procesului de conducere este cu atît mai bună cu cît prelucrarea datelor se face mai în profunzime, din același volum de date obținîndu-se un volum mai mare de informații complexe și diversificate, care conturează imaginea completă a fenomenului sau evenimentului;

— adaptabilitatea sistemului informațional, determinată de dinamismul și mobilitatea problemelor cu care este confruntat sistemul de conducere.

Plecînd de la aceste cerințe se asigură respectarea criteriilor raționale prin care se apreciază necesitatea și calitatea sistemului informațional, respectiv: calitatea informațiilor; circulația rațională a informațiilor; circulația economicoasă a informațiilor (evitarea paralelismului); adaptarea rațională a suporturilor de date și informații; caracterul unitar al sistemului informațional.

3.2. Structura și conținutul activității bibliotecii publice

Ansamblul activității bibliotecii publice se compune din:¹⁶

a. completarea colecțiilor, evidența și prelucrarea lor, cercetarea și informarea bibliografică, documentare, schimb de publicații;

b. activitatea cu publicul, precum și altele similare acesteia;

c. activitatea metodică;

d. depozite de carte și publicații;

e. legătorie de cărți;

f. activitate economico-administrativă.

În funcție de volumul, complexitatea și specificul unității, aceste activități pot fi regrupate la următoarele compartimente¹⁷:

— completarea, prelucrarea și organizarea cataloagelor;

— comunicarea colecțiilor, respectiv popularizarea cărții și servirea cititorilor în săli de lectură și prin împrumut la domiciliu, filiale, puncte de împrumut interbibliotecar.

În funcție de profilul, obiectivele și sarcinile curente, la care se adaugă și tradiția istorico-culturală a unității respective, colecțiile bibliotecii publice se constituie și se completează sistematic, prin achiziții curente de carte, discuri, diapozitive, diafilme etc. și prin abonamente la publicații periodice sau seriale. În constituirea sau completarea colecțiilor se practică și schimbul interbibliotecar de publicații, donațiile sau transferul.

Dimensiunea și valoarea fondului de publicații este condiționată de eliminarea periodică a publicațiilor uzate fizic și moral-științific, din partea colecțiilor destinate lecturii publice.

Colecțiile bibliotecii se clasifică și se organizează după norme și principii unitare, care fac posibilă depozitarea și regăsirea într-un timp cît mai scurt a documentelor respective.

Gradul de organizare a colecțiilor se răsfrînge direct în servirea rapidă a cititorilor. Pentru informarea publicului asupra fondului de carte existent, ca și pentru orientarea cititorilor în selecționarea documentelor de care au nevoie, bibliotecile organizează un sistem de cataloage alfabetic, sistematice, analitice, pe subiecte etc.

Comunicarea și folosirea individuală a colecțiilor bibliotecii de către public se face sub formă de împrumut la domiciliu, studiu în sală de lectură, audiție sau vizionare, precum și împrumut interbibliotecar.

În sprijinul procesului educațional biblioteca organizează sau participă la organizarea activităților de propagandă a cărții și cultural-educative ca expoziții, consfătuiri-dezbateri, expuneri bibliografice, medalioane și șezători literare și științifice, întîlniri cu autori de cărți, audiții și vizionări colective de discuri, diafilme și diapozitive etc.

În sprijinul activității de informare și documentare întocmește bibliografii, sinteze documentare, cercetări bibliografice, de istorie a cărții, sociologice și organizează reuniuni științifice.

Biblioteca județeană asigură îndrumarea metodică și asistență de specialitate pentru bibliotecile publice și din alte rețele.

În funcție de dimensiune și tradiție, biblioteca organizează depozite de carte și ateliere de legătorie și recondiționare a publicațiilor ca activitate separată.

Biblioteca personalitate juridică are activitate financiar-coștabilă și de personal proprie, subvenționată de forul tutelar.

Finalizarea acestor activități se exprimă în eficiența serviciilor de satisfacere a cerințelor de lectură și bibliografie ale publicului. Pentru fiecare dintre aceste activități se stabilesc cerințele de informare, fluxurile și circuitele informaționale, nivelurile și nodurile decizionale, suportii și stocarea, respectiv elementele componente ale sistemului informațional.

Nedelcu OPREA

Note bibliografice

12. Marinescu V. și Faur, I. *Realizarea unui sistem informațional operativ și eficient în unitățile economice*. Buc., Editura politică, 1974, p. 15.

13. Apud. Russu Corneliu. *Organizarea structurată informațională a întreprinderii*. Buc., Editura politică, 1978, pp. 76 și urm.

14. Idem, pp. 73—238; Cristea Aurel. *Probleme actuale privind organizarea întreprinderii*. Buc., Editura politică, 1984, pp. 42—57; 77—79; Borca Ioan G. *Conducerea științifică în școală*. Cluj-Napoca, „Dacia”, 1978, pp. 21—37; alte lucrări citate sau nu.

15. Russu Corneliu. op. cit., p. 82 și urm.

16. Vezi: *Decretul nr. 703/1973* privind stabilirea normelor de structură pentru instituțiile cultural-educative. În: *Buletinul Oficial*, 13, nr. 140, partea I, 28 decembrie 1977, p. 3.

Lectura științifică și orizontul cultural

Trăim, după cum bine se știe, o epocă a unor puternice și semnificative mutații științifice și tehnice, a unor remarcabile progrese în creșterea nivelului de pregătire culturală a unor grupuri tot mai mari de oameni.

Impactul puternic, fără precedent, al științei și tehnicii asupra societății contemporane influențează și lectura. Limbajul științific, tehnic și chiar cel literar devin din ce în ce mai mult limbaje specializate și deci diferite de limbajul cotidian. În strânsă legătură cu tendința de mai sus este cotidianizarea științei și tehnicii. Omul contemporan trăiește într-o realitate impregnată puternic de știință și tehnică. El nu se mai confruntă ca omul din societățile tradiționale cu realitatea naturală, ci cu mediul construit, cu ambientul edificat cu mijloace științifice și tehnice. Cercetările sociale subliniază conștientizarea de către oameni a rolului jucat de știință și tehnică în viața cotidiană, socială și profesională. Tinerii ca și adulții resimt în comportamentul și modul lor de viață efectele științei și tehnicii. O investigație realizată pe aprox. 3500 de subiecți din mediul rural și urban proveniți din toate categoriile socio-ocupationale relevă concluzia considerată de noi semnificativă: anul 2000 este văzut ca un moment în care lumea va fi puternic tehnicită, e-cronizată și informatizată. La nivelul aspirațiilor există tendința manifestă, cu deosebire la generația tânără, de a trăi într-o societate organizată și condusă pe principiile științei. Se înțelege, nu avem de a face cu comportamente orientate exclusiv către știință și tehnică. Aceeași cercetare menționată arată preocuparea oamenilor pentru o viață în care ei să se regăsească în primul rând în plan afectiv și spiritual. Din această perspectivă sînt respinse toate acele încercări de tehnicizare în sine a societății, de neglijare a artei, de distrugere a naturii.

Noile dimensiuni ale impactului științei și tehnicii impun un orizont de cultură adecvat edificat, prin însușirea armonioasă și unitară a artei și științei. Rezultă de aici oportunitatea asimilării normelor și regulilor limbajului științific. Pledoaria pentru limbajul științific pornește de la o serie de fapte concrete prezente în procesele de instrucție și de educație. Nu ne oprim asupra tuturor. Ar merita un studiu special. Am menționat însă concentrarea efortului educatorilor pe formarea deprinderilor de lectură beletristică. Elevul este introdus cu precădere în universul cărților beletristice. Departe de noi gândul de a pune sub semnul îndoielii utilitatea unui asemenea gen de lectură. Interesul pentru cartea de literatură este real la toate categoriile de vîrstă (cu deosebire pentru cartea de proză și a nume pentru roman) și la toate categoriile sociale. Interes explicabil prin capacitatea literaturii de a aborda o problemă general-umană, prin stăruința ei asupra unor elemente de viață afectivă. Nu discutăm aici calitatea artistică și formativă a unora dintre cărțile

care se bucură de atenția stabilă a unor grupuri de cititori. Reținem însă diversitatea foarte mare de preferințe (mai mare decît la oricare altul din domeniile culturii), reflex al trebuințelor specifice fiecărui cititor sau grup de cititori.

Dar dacă nu diminuăm importanța cărții de beletristică, ceea ce este firesc, nu putem să nu consemnăm un fapt: deși ponderea în sistemul nostru școlar (liceal și universitar) o dețin tinerii care se pregătesc pentru profesii tehnice și științifice, totuși cartea tehnică și științifică deține un loc insignifiant printre opțiunile lor. Una dintre explicațiile posibile ale concluziei de mai sus o vedem în lipsa unor deprinderi bine structurate de lectură a unui text științific sau tehnic. Această situație nu poate fi tratată ca o simplă chestiune personală. Societatea contemporană, cu atît mai mult societatea noastră, are nevoie de oameni foarte bine pregătiți în plan științific, capabili să facă față cerințelor tot mai numeroase ale progresului tehnic și științific. Înșasi calitatea vieții și, în general, creșterea eficienței activității sociale sînt dependente de gradul în care oamenii și-au însușit valorile științei și tehnicii. Or, este clar că o primă și esențială metodă de pătrundere în universul fascinant dar dificil al științei o reprezintă lectura. Utilizarea permanentă a acestei modalități de instruire științifică este o consecință firească a existenței mentalității științifice. Fără motivație, fără stimularea interesului pentru știință și tehnică, nu se poate discuta despre lectură în acest domeniu. Mai mult, este nevoie de o cultură științifică și tehnică bine structurată, centrată pe demersuri actuale din știință și tehnică. Nu se poate face educație științifică și tehnică numai cu teze și noțiuni din știința de acum 100 sau 200 de ani. Recordarea la contemporaneitate a procesului de formare științifică este o premisă fundamentală a eficacității acțiunii educative. De aceea, nu este suficientă acumularea de cunoștințe științifice vechi, ci asimilarea principalelor noutăți din știință și tehnică. În acest sens, credem că socializarea prin știință și tehnică trebuie să se finalizeze cu un sistem de gândire științifică și tehnică orientată către înțelegerea aspectelor esențiale ale evoluției contemporane a acestor domenii, a impactului lor asupra societății și omului. Știința nu înseamnă numai cunoaștere. Ea este și o cale de înțelegere între oameni și din această perspectivă se cuvine a fi formați tinerii, mai ales. Efectele sociale ale științei și tehnicii sînt tot atît de importante pentru oameni ca și știința însăși.

Există un decalaj între organizarea sistemului de informare și documentare științifică și tehnică și receptarea informațiilor transmise prin acest sistem. Apărute din nevoia reală cu privire la așezarea întregii activități sociale și productive pe temeiul științei, aceste instituții de informare și documentare nu se bucură încă de o largă audiență în rândul celor cărora li se adresează. Dincolo de deficiențele existente în raportul dintre instituțiile respective și beneficiarii lor, este de semnalat interesul mai scăzut pentru acest gen de informare. Nu stă în competența noastră de a investiga aici întreaga problematică a informării și documentării științifice și tehnice. Am menționat-o doar ca pe un element ce vine să întărească concluzia cu privire la lipsa unor deprinderi de lectură în domeniile științei și tehnicii, care se repercează și în planul informării documentare.

Decalajul amintit mai sus se răsfrînge și asupra atitudinilor față de știință și tehnică. O bună parte dintr-un lot de subiecți care lucrează în domeniul tehnic este la mică măsură preocupată de introducerea noului la locul de muncă sau de valorificare a unor invenții și inovații. Printre cauze se numără,

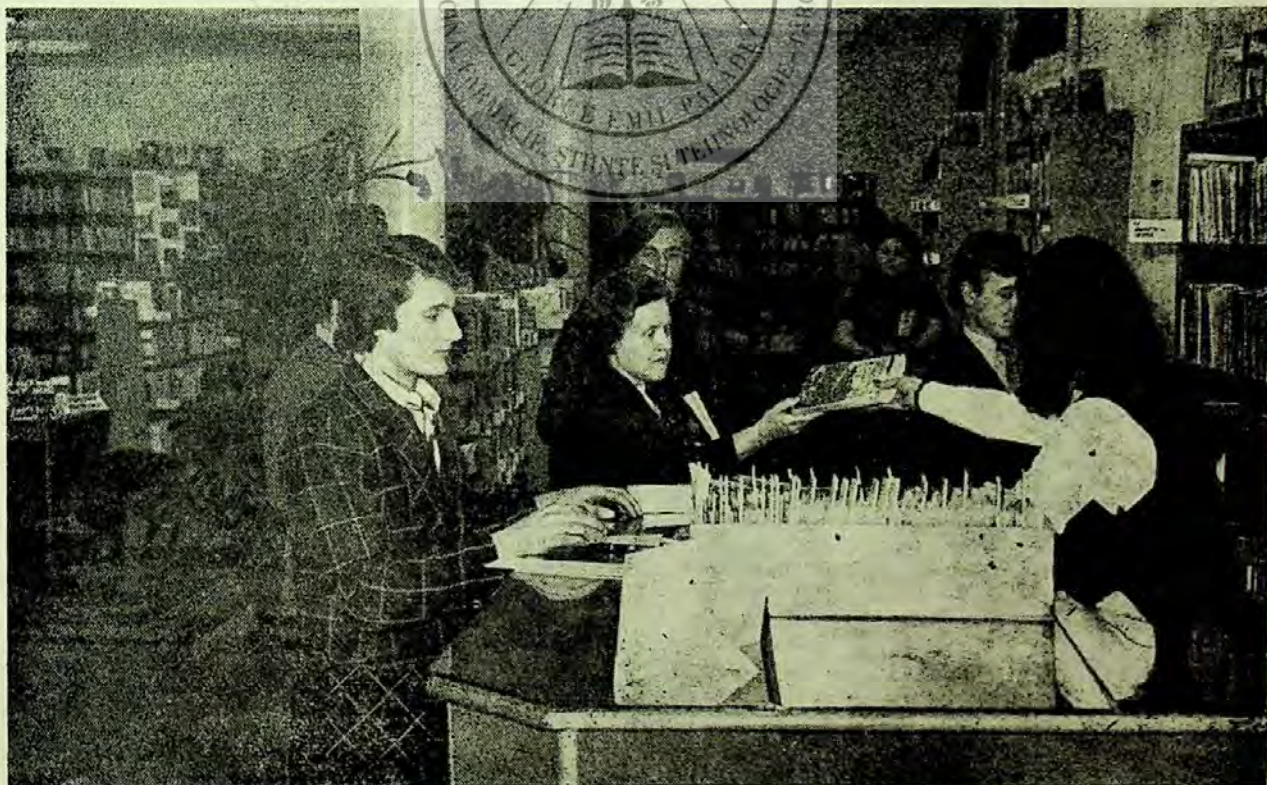
neîndoielnic, incapacitatea de asimilare a cunoștințelor științifice inclusiv prin lectură. În același context, reținem o altă concluzie referitoare la lectura publicațiilor științifice și tehnice, care este importantă de ridicare a nivelului de cultură generală, de îmbogățire a orizontului de cultură științifică, de stimulare și structurare a propriei gândiri tehnice. Fapt demn de a fi reținut: există un număr mare de cititori tineri interesați de revistele științifice, aceștia recrutându-se din rîndul studenților și elevilor (cu deosebire de la profilele de învățămînt tehnic și de științe exacte), al inginerilor și tehnicienilor. Un public, după cum se poate observa, specializat, deci cu interese clare pentru știință. Lectura publicațiilor științifice se corelează pozitiv cu opțiunile și aspirațiile generale ale cititorului. Așadar, ea este expresia unui anumit tip de comportament cultural. Cel puțin două situații pot fi desprinse în legătură cu lectorii scrierilor științifice și tehnice: 1. interese unilaterale pentru știință și tehnică; 2. înscrierea lecturii într-un ansamblu de preocupări culturale. Predominanța uneia sau alteia dintre situațiile de mai sus este determinată de orientările generale de viață ale individului și de mediul său formativ și educativ. De regulă, preeminența orizontului de cultură conduce la ființarea unei culturi științifice, iar la cei care manifestă doar interese exclusiv științifice sau tehnice se constată de obicei o insuficientă structurare a orizontului de cultură și, în consecință, a culturii științifice. Aceste concluzii trebuie înțelese ca tendințe și nicidecum ca reflectînd adecvat toate situațiile concrete. Dar nu este mai puțin importantă ideea că valorile științei și tehnicii sînt asimilate eficient și integral numai în contextul unui larg și bine alcătuit orizont de cultură.

Omul contemporan se confruntă cu explozia infor-

mațională, cu ritmul rapid al descoperirilor științifice și al invențiilor și inovațiilor. Pentru a depăși handicapul dat de viteza și volumul mare de informații, el trebuie în mod necesar să apeleze la modalități specifice de informare. Fișarea, rezumarea fac parte din activitatea de informare, ele presupun lectură, deci exersarea periodică a limbajului științific și tehnic. Creativitatea nu mai este astăzi posibilă în lipsa unei sistematice însușiri a științei și tehnicii, a modalităților de selectare și valorificare a cunoștințelor. Altfel, se ajunge la risipirea de mari energii și eforturi, de fapt la stagnarea progresului. Formarea mentalității științifice, precum și educarea creativității științifice și tehnice se realizează prin acțiunea comună a tuturor factorilor de socializare din societatea noastră. Desigur, rolul principal îl are școala care se cuvine a pune un accent deosebit pe însușirea de către tineri a culturii în integralitatea sa (cultura științifică și cultura artistică). Lectura științifică este educată, în principal, prin procesul de învățămînt. Acest tip de lectură înseamnă depășirea educației numai prin cuvîntul tipărit. Limbajul științific se referă și la grafice, scheme, desene etc. Chestiunea esențială este formarea capacității de vizualizare, atât de necesară în asimilarea și înțelegerea științei și tehnicii. Educația pentru lectura științifică nu trebuie, de bună seamă, să se facă în detrimentul lecturii beletristice, ci în conexiune cu aceasta, ca un tot armonios. Scopul lecturii, fie ea beletristică, fie științifică nu poate fi decît acela de a orienta cititorul către studiu sistematic, meditație, analiză, evaluare critică și demers creativ, trăsături ce trebuie să caracterizeze omul născut și crescut în mediul puternic marcat de impactul științei și tehnicii.

dr. Constantin SCHIFIRNEȚ

Cititorii și bibliotecile. Aspect de la biblioteca Casei de cultură a sindicatelor Iași

Agenda

Biblioteca comunală în fața noilor cerințe cultural-educative

Legind într-o măsură mai mare valorificarea potențialului informațional și educativ de care dispun bibliotecile de înfăptuirea în practică a planurilor de dezvoltare economico-socială, de realitățile concrete din fiecare localitate și unitate socialistă, trebuie să urmărim realizarea sarcinii centrale și anume „transformarea muncii educative într-o puternică forță de mobilizare și dinamizare a energiilor creatoare ale întregului popor”.

Un obiectiv prioritar al bibliotecilor în acest cincinal al calității și eficienței îl constituie implicarea, prin mijloace specifice, în ridicarea nivelului profesional al oamenilor muncii pentru înțelegerea deplină a noului mecanism economico-financiar, a rolului fiecăruia în aplicarea autoconducerii muncitorești.

Ne-am propus de asemenea ca prin activitatea bibliotecii să răspundem chemărilor Congresului țărănimii, care subliniază că procesul înfăptuirii unei revoluții în agricultură presupune un înalt nivel de pregătire științifică și profesională, o înaltă conștiință socialistă, revoluționară a tuturor celor care muncesc în acest sector.

Prin conlucrarea cu toți factorii educaționali, Biblioteca Comunală Avrămeni contribuie prin intermediul cărții la educarea multilaterală a populației, la promovarea principiilor și normelor eticii și echității socialiste, la formarea concepției științifice, materialist-dialectice despre lume și viață, ca și la formarea unei atitudini active și participative a cititorilor la întreaga viață economico-socială și culturală a comunei.

Transformarea cantității într-o nouă calitate înseamnă pentru noi, bibliotecarii, intensificarea activității de popularizare a bibliotecii

și a cărții, permanentizarea activității cu cartea și urmărirea eficienței acesteia în rindul oamenilor muncii, cuprinderea în sfera lecturii a unui număr sporit de cititori, cu precădere din rindul populației active și al tineretului, difuzarea largă a cărții, în special a celei cu conținut social-politic, științific și tehnic, stimularea creației prin constituirea de cercuri și cenacluri cultural-artistice.

Am integrat întreaga activitate a bibliotecii în cadrul Festivalului național „Cântarea României”. Repertoriul recitatorilor, textele recitalurilor, ale montajelor literar-artistice și piesele de teatru, brigăzile artistice au fost alese și propuse, altele prelucrate de bibliotecar.

În sprijinul învățămîntului politico-ideologic am înlocuit împreună cu propagandistii listele bibliografice pentru temele planificate, amenajînd în beneficiul cursanților un raft tematic. Un raft permanent la îndemîna celor interesați ocupă și cartea de legislație și drept. În cadrul acțiunilor din „Luna legislației și a cărții de drept”, pe lângă expozițiile și prezentările de cărți, reuniuni și dezbateri juridice cu tineretul, organizăm anual întâlniri sub genericul „Să cunoaștem și să respectăm legile țării”, bucurîndu-ne de ajutorul Consiliului comunal de educație politică și cultură socialistă și al Bibliotecii Județene „Mihai Eminescu” precum și de colaborarea Asociației Juriștilor, Direcției Sanitare, Inspectoratului de Interne și Întreprinderii Cinematografice.

Din fondul de carte social-politică al bibliotecii am contribuit la dotarea punctului de documentare politico-ideologică al Comitetului comunal P.C.R., iar în satele în care nu există biblioteci școlare (Dimitrie Cantemir) precum și la dispensarul medical, am înființat

puncte de împrumut cu activitate permanentă. În cele două CAP-uri din comună, Avrămeni și Zoițani, am organizat și funcționează filiale ale bibliotecii comunale, conform instrucțiunilor comune ale C.C.E.S. și ale U.N.C.A.P. În acest mod reușim să realizăm o mai largă prezență a cărții social-politice, științifice și agrozootehnice în localitățile comunei, să asigurăm bibliografia necesară și să oferim nouățiile în domeniu cursanților de la învățămîntul agrozootehnic de masă. La cererile de educație socialistă din satele comunei, am împrumutat cite 50—80 de cărți (în perioada de iarnă) realizînd în acest fel și un număr sporit de cititori.

Biblioteca comunală sprijină cu fondul de carte existent desfășurarea cursurilor Universității cultural-științifice, organizînd expoziții tematice.

Consecvența cu care sînt pregătite și desfășurate acțiunile cuprinse în planurile de muncă, responsabilitatea cu care este privită întreaga activitate și misiune a bibliotecii, recunoscută și răsplătită cu premii și diplome în ultimii ani, au determinat creșterea prestigiului instituției, sporirea încrederii publicului ca și a factorilor de conducere din localitate, o participare mai activă a cititorilor de toate vîrstele la serviciile de lectură publică și la acțiunile cultural-educative organizate.

Astfel, cititorii bibliotecii au participat la organizarea și prezentarea unor montaje literare și recitaluri de versuri ca: „Eroi au fost, eroi sînt încă”, „Un om, o inimă, o țară”, „Votăm comunistul timp”, „Partidul — inimă din inima țării”, „Măicuță dragă”, „Unire în cuget și simțiri”, „Republica în sîrbătoare”, la concursuri ca: „Agricultura anului 25”, „Recunoaște titlul și autorul”, „Copiii lumii iubesc pacea”, „Ghicește eroul”, iar pentru șoimii patriei din grădinițe au fost susținute dimineți de basm și de poezie, prezentări de cărți, șezători literare cum ar fi: „Ion Creangă”, convorbiri după lectura „Moș Ion Roată și Unirea”, „Stejarul din Scornicești”, concursurile: „Cel mai bun recitator”, „Cel mai bun povestitor” și altele.

A sporit numărul cititorilor care vizitează expozițiile de carte tematice organizate bilunar, sub generic ca: „Agricultura socialistă pe coordonatele dezvoltării”, „Mărturiile ale unui prezent glorios”, „PCR — făuritor al idealurilor de progres și civilizație”, „Epoca Ceaușescu — epoca marilor împliniri”, „Mărețe împliniri, mărețe idealuri”, „Sănătatea — bunul cel mai de preț al omului”, „Cartea — factor al edu-

cației multilaterale", diverse expoziții pentru copii, tineret, ca și cele adresate unor anume categorii de oameni ai muncii, majoritatea lor completate cu dezbateri, simpoziioane, întâlniri cu specialiști, convorbiri etc. organizate de Consiliul comunal de educație politică și cultură socialistă.

Cu toate rezultatele bune obținute, sîntem conștienți că mai avem încă multe de făcut pe linia ridicării calității acțiunilor pe care le organizăm dar, mai ales, pentru sensibilizarea la lectură a unui număr mai mare de cititori din rîndul populației active și pentru mobilizarea cititorilor într-o mai mare măsură la organizarea și desfășurarea întregii activități culturale a comunei — obiective pe care ni le propunem spre realizare în etapa următoare în vederea asigurării depline a locului și rolului pe care trebuie să-l aibă biblioteca între factorii de cultură și educație socialistă a maselor.

Maria MAXINIUC
bibliotecar, Biblioteca comunală
Avrămeni, județul Botoșani

Formarea deprinderii de a se informa la elevi

Biblioteca, unul din instrumentele importante în munca de instruire și educație a tinerei generații este chemată să se integreze funcțional sistemului muncii din școală și să dovedească, în acest sens, un stil propriu de muncă.

În orice domeniu, baza studiului o constituie lectura, lectura eficientă a cărților, în scopul asimilării, sistematizării și interpretării creațiilor a cunoștințelor.

Elevii fac lecturi de studiu, de învățare (obligatorie), pentru însușirea cunoștințelor cerute de programele de învățămînt.

În școala noastră există cerințe unitare din partea cadrelor didactice, urmărind ca elevii să-și însușească metodologia muncii intelectuale. Elevii — cititori învață să întocmească fișa cărții, să facă lectura integrală, să revină asupra pasajelor prin consemnarea pe fișe. În scopul adîncirii interesului pentru cele citate, fac totodată adnotări, conpecte, note de lectură. Ei sînt îndrumați în redactarea lucrărilor personale să lucreze organizat: să plece de la notarea ideilor, la alcătuirea planului lucrării, la întocmirea lucrării propriu-zise pînă la includerea unor opinii personale.

Cunoașterea tuturor colecțiilor bibliotecii, a posibilităților de documentare oferite în vederea investigărilor este absolut necesară pentru o informare cit mai corectă, mai completă. Cititorii sînt îndrumați în acest scop în folosirea cataloagelor bibliotecii, în consultarea listelor bibliografice obligatorii și facultative, în cunoașterea și cercetarea altor lucrări bibliografice și de referință din dotarea bibliotecii, acordîndu-se atenția cuvenită familiarizării lor cu toate tipurile de asemenea lucrări deținute, cu modul de consultare și de regăsire a informațiilor necesare.

În centrul atenției noastre stă punerea la dispoziția cititorilor a fondului de împrumut și referință, schimbul de informații asupra lucrărilor citite și aprecierea lor. De asemenea ne stăpînește permanent preocuparea de a îndruma elevii să poposească în sala de lectură, să consulte o revistă, un atlas, un dicționar, să studieze un album. Este vorba, mai ales, de a le dezvolta capacitățile de lectură valorizantă, de a-i determina să se situeze pe poziție activă în legătură cu obiectul lecturii — estetică și critică — formă a creativității, la nivelul recepției dar cu reculul cuvenit în aptitudinile creative generale. O atenție specială este acordată elevilor cu aptitudini speciale, participanți ai cercurilor de specialitate, punîndu-le la îndemînă materialul informativ ce slujește preocupărilor lor.

Popularizarea literaturii, aflată a celei beletristice, cit și de specialitate, constituie un corolar al preocupărilor formative. S-au întocmit în acest scop liste de autori și titluri pe care trebuie să le parcurgă în timpul gimnaziului, într-o

ordonare cronologică. Nevoia de continuitate, de sistem în lectură este conținută de acest demers.

Pentru a-i deprinde cu tehnica muncii intelectuale, elevii sînt antrenati și în diverse operații doar aparent strict biblioteconomice, precum așezarea cărților în raft, întocmirea de fișe pentru cataloage, alcătuirea de mape tematice. De asemenea, ei întocmesc recenzii, prezentări, de carte de cele mai diferite genuri și cu cele mai diverse finalități; participă la concursuri de tipul „Cine știe, răspunde”, „Cunoașteți eroul?”, „Cine-i autorul?”, „Lumea minunată a operei”; audii muzicale; dramatizări, recitaluri de versuri; montaje literare („Te cînt partid”, „1907, din primăvară pînă-n toamnă”, „Pacea, idealul nostru suprem”, „Gînduri pentru mama”, „Patria în care trăim și muncim — locul afirmării noastre depline”, „Joc, vers și cîntec drag pe meleaguri vasluiene”, „Epoca Nicolae Ceaușescu — anii de aur ai copilăriei noastre fericite”). Această listă nu se vrea strict ilustrativă pentru tematica abordată, ci și pentru posibilitățile pe care activitatea cultural-educativă a bibliotecii le oferă nu numai în plan informativ, ci și formativ — o formare multilaterală, așa cum idealul umanist al societății noastre îl preconizează.

Prin toate acțiunile întreprinse ne străduim ca biblioteca Școlii nr. 7 Vaslui să fie un laborator de educare prin muncă și pentru muncă — munca intelectuală fiind la rîndul ei un exercițiu-condiție al muncii productive.

prof. Valentina LUPU
bibliotecar
Școala nr. 7 — Vaslui

EXIGENȚELE CERCETĂRII ȘI PRODUCȚIEI —

criterii pentru o regindire a funcționalității și serviciilor de bibliotecă

RED.: Revenind după mai mulți ani la Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” din Iași și încercând s-o redescopăr, am avut revelația unor mutații organizatorice și funcționale, în ale căror substrat și semnificații v-aș ruga, stimată tovarășă director Victoria Andrieș, să ne ajutați să pătrundem.

VICTORIA ANDRIEȘ: Vă referiți, desigur, în primul rând, la reorganizarea Secției de împrumut adulti pe sectoare și profile bine determinate, ceea ce permite o mai bună punere în valoare a cărții științifice și tehnice, un acces mai fluent și mai specializat la colecții al diferitelor categorii de public și totodată un plus de asistență din partea personalului secției.

RED.: Da și nu. Aceasta este aspectul, să-i zicem, administrativ al problemei. Mai direct, ce v-a determinat să adoptați această nouă viziune organizatorică asupra sectorului de împrumut?

V. A.: E modul nostru de a ne manifesta noua atitudine și înțelegerea nouă a rolului științei și tehnicii în asigurarea progresului general al societății, cerința subliniată programatic de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu toate prilejurile și care trebuie să-și afle răspunsul practic în fiecare sector de activitate. În ceea ce privește instituția bibliotecară, acest lucru trebuie înțeles cred în două planuri deopotrivă de importante. Este vorba, pe de o parte, de promovarea științei și tehnicii, prin intermediul cărții, al celorlalți purtători de informații, de contribuția specifică la cultivarea gândirii tehnice și a capacităților creatoare ale publicului nostru. Dar, pe de altă parte, este vorba și de așezarea pe baze mai științifice a propriului nostru demers, de o viziune prospectivă fondată pe cunoaștere și pe criterii ferme de eficiență, chiar dacă activitatea bibliotecară se supune altor „legi” ale eficienței decât cea economică, mai greu de măsurat în imediat.

RED.: Să începem cu acest din urmă aspect, care-l condiționează în ultimă instanță pe cel dintîi. Deci, ce ați întreprins în anul din urmă pentru fundamentarea știin-

țifică a activității bibliotecii ce o conduceți?

V. A.: Este vorba de o seamă de studii și analize cu caracter biblioteconomic menite să ne dea măsura propriilor capacități în raport cu exigențele exprimate sau latente ale publicului nostru. Asemenea studii au vizat: volumul, valoarea informațională și completitudinea publicațiilor științifice și tehnice — cărți, periodice și standarde — deținute de biblioteca noastră; existentul de titluri ce corespund cerințelor de informare și documentare ce decurg din ramurile și sectoarele de producție din județ; situația achizițiilor curente și retrospectiv pe 12 ani, din domeniile de interes pentru economia județului (resurse financiare, surse de procurare, nivel de actualitate, respectiv grad de uzură morală a publicațiilor de specialitate, modalități de informare în acest plan asupra producției editoriale interne și străine, în cazul acestora din urmă efectuându-se și aprecieri de valoare. O atenție specială s-a acordat producției extraeditoriale cu profil științific și tehnic, stabilind unei liste cuprinzătoare a instituțiilor și organismelor editoare ce trebuie să ne stea în atenție și pe această bază a unor contacte sistematice. Decurge din toate aceste investigații un program complex, de perspectivă, privind dezvoltarea colecțiilor noastre și racordarea lor la cerințele dezvoltării economice a județului.

RED.: Dar în ceea ce privește valorificarea potențialului informativ-documentar deținut?

V. A.: Cercetarea statistică constituie un rezervor de informații extrem de utile pentru orientarea întregii activități. Astfel, am întreprins pentru anul 1987 și comparativ pentru anul anterior studierea structurii tematice a publicațiilor științifice și tehnice puse în circulație, cu aprecieri cu privire la calitatea și eficiența serviciilor de lectură pentru aceste domenii, detectabile în indicii de circulație și în cei de lectură. Altă analiză a avut în vedere antrenarea la lectură a populației active, pe categorii profesionale și nivel de calificare. Pentru studierea cerințelor

de informare în domeniile tehnico-științifice s-a apelat și la mijloacele cunoașterii sociologice, întreprinzându-se sondaje atât în rândul cititorilor săliilor de lectură, cât și în diverse întreprinderi unde există un public virtual, a cărui atragere în sfera serviciilor de bibliotecă pe care le oferim ne preocupă. Au decurs citeva concluzii interesante pentru modelarea serviciilor noastre, oricum acestea stau sub semnul inerentei lipse de reprezentativitate și considerăm că în viitor se impune cu necesitate o anchetă sociologică propriu-zisă, la a cărei realizare să fie antrenate forțele la Universitate, respectiv de la catedra de sociologie precum și colectivul care susține cursul de inventică, după cum se impune o conlucrare mai sistematică a bibliotecii județene cu organisme și factorii implicați în activitatea de promovare a progresului tehnic în industrie și agricultură. În condițiile în care biblioteca înscrie anual aproape 25 de mii de cititori, dintre care peste 25,5 la sută ocupați direct în producție și 68,5, la sută tineret în curs de formare școlară și universitară, cînd zilnic acced la serviciile noastre (în medie) 554 de cititori și se pun în circulație peste 2000 de publicații, într-un an depășindu-se 611670 de volume intrate în circuitul lecturii și al informării, calitatea serviciilor se situează sub semnul maximei răspunderi și nu poate fi lăsată la voia întâmplării, ci trebuie fundamentată cât mai temeinic.

RED.: De la cunoaștere, temelii fundamentării științifice a demersului bibliotecar de care vorbeați, la practică, la regindirea unor servicii, la perfecționarea altora, care au fost pașii cei mai importanți?

V. A.: Vorbeam mai la început de specializarea unei secții în cadrul compartimentului de împrumut pentru adulti pe domeniile științei și tehnicii. Aș mai aminti și profilarea unei săli de lectură pe cercetarea materialelor de referință și specializarea corespunzătoare a fondului expus pentru accesul liber al cititorilor. Pentru extinderea capacităților proprii de răspuns la interesele mai pretențioase de informare am intensificat publicitatea în jurul serviciilor de împrumut interbibliotecar, numărul solicitărilor de acest gen fiind în creștere; principalii parteneri ne sînt B.C.S., Biblioteca Academiei, bibliotecile centrale universitare din București, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova și Biblioteca Combinatului Siderurgic Hunedoara,

RED.: Dar pentru stimularea intereselor de lectură și de informare?

V. A.: Aș putea prezenta liste întregi cu tematica acțiunilor de propagandă a cărții organizate de biblioteca noastră în unitățile economice: cele mai multe cu caracter informativ — expoziții de publicații și vitrine, prezentări de cărți și reviste vorbite —, dar și de factură participativă — întâlniri cu autorii, dezbateri și simpozioane, adesea rod al conlucrării cu organismele de specialitate (C.I.T., institute de cercetare, edituri de profil) sau cu bibliotecile sindicale și specializate, cărora de altfel le acordăm și un permanent sprijin metodologic. Toate acestea sînt desigur de natură să sensibilizeze publicul pentru serviciile noastre și lucrările propagate, dar considerăm că cele mai eficiente mijloace de informare, de orientare și de stimulare a lecturii și documentării tehnico-științifice rămîn cele de factură bibliografică. Și cum adresabilitatea reală este o condiție a eficienței, ne-am întocmit un instrument orientativ deosebit de util. Este vorba de fișierul pe profesii, pe baza căruia informarea asupra cărților noi și pe specialități este orientată sistematic către aprox. 500 de beneficiari. Fără a intra în detalii tematice, vom spune că realizăm bibliografii de recomandare pe teme economice, altele interesînd ingineri și tehnicieni din diferite sectoare precum construcțiile, construcții de mașini, industria chimică, industria ușoară, pentru specialiștii din agricultură, precum și sinteze bibliografice pentru informarea cadrelor de conducere de la nivelul județului. Și cum oferta stimulează cererea, primim numeroase solicitări de bibliografii tematice, interesînd progresul tehnico-științific și producția.

RED.: Am intuit în unele afirmații pe care le-ați făcut pe parcursul discuției noastre și în primul rînd în legătură cu împrumutul interbibliotecar, o anume accentuare a tendinței de integrare a bibliotecii dv. în sistemul național de bibliotecă și chiar în cel de informare și documentare. Cum se exprimă aceasta în practica dumneavoastră?

V. A.: A fi eficient astăzi în planul informării și al documentării este imposibil în afara sistemului.

Tocmai de aceea punem un accent deosebit de popularizarea publicațiilor bibliografice, a buletinelor și revistelor de informare documentară editate de BCS, de alte biblioteci științifice, de INID și de oficiile de documentare de ramură, pe care le deținem în colecții, după cum participăm la elaborarea diverselor cataloage colective la nivel național, județean sau local. În legătură cu aspectele integrării, aș aminti și realizarea „Ghidului bibliotecilor din Iași”.

RED.: Ancorarea activității Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” în realitățile economico-sociale ale județului ne-a făcut pînă acum să ne centrăm discuția mai ales pe modalitățile de satisfacere a nevoilor de documentare tehnico-profesională în consens cu exigențele cercetării și producției. Mă tem însă să deschid și alte ferestre spre activitatea instituției dv. atît de bogată, atît de diversă, atît de complexă. Pentru că nicidec într-o asemenea discuție nu se poate spune totul... Totuși, ce credeți că ar mai trebui neapărat relevat ca semnificativ în preocupările dv.?

V. A.: Poate ideea de multilateralitate a omului nou pe care încercăm să o studim cu mijloace specifice. Ar merita cred să zăboviți mai mult, între altele, la Salonul artelor pe care îl avem organizat multifuncțional și cu o activitate extrem de interesantă, după cum, dincolo de ziduri, „Caravana culturală” poartă mesajele cărții în lumca satului. Sau poate faptul că gîndindu-ne biblioteca de azi în perspectiva lui mîine nu avem în vedere doar dezvoltarea colecțiilor și perfecționarea serviciilor, ci și formarea publicului de mîine. Iar „atelierul” cel mai fertil de modelare a cititorului de mîine, apt să citească valorizant și să se informeze eficient, cu reflexe benefice în dezvoltarea capacităților creative, este secția noastră pentru copii. Dar și aici cred că ar trebui să zăboviți mai mult pentru a pătrunde în metodologia specifică psiho-pedagogică și biblioteconomică, pentru a decanta faptele de muncă încărcate de semnificație și a măsura coeficientul de pasiune investită.

Red.: Aveți dreptate. Voi reveni curînd.

Discuție realizată de
Ioana LUPU

Educația politică — latură esențială a activității secției de literatură social- politică a bibliotecii

În magistralul Raport prezentat la Conferința Națională a partidului, în cuvîntările rostite la Congresul educației politice și culturale socialiste, la plenarele înalțelor foruri ale democrației noastre muncitorești revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat teze și idei fundamentale privitoare la edificarea noii societăți în țara noastră.

Importanța cu totul deosebită acordată de secretarul general al partidului educației politice rezultă tocmai din necesitatea de a face din conștiința socială o forță transformatoare în toate domeniile, o forță materială în edificarea socialismului și comunismului.

Se poate sublinia, cu forța pe care ne-o dau realitățile noastre naționale, că în concepția românească, cu deosebire după cel de-al IX-lea Congres al partidului, s-a regîndit și reelaborat problema locului și rolului conștiinței politice în structura personalității, în procesul de edificare a societății socialiste. În prim-plan se află înnoirea radicală a valorilor politice, care devin valori referențiale, resorturi semnificative și decisive în strategia de dezvoltare economico-socială și culturală multilaterală.

În condițiile edificării societății socialiste apare posibilitatea obiectivă de formare și afirmare a culturii politice unitare. Noua orînduire lărgeste continuu cîmpul acțiunilor politice datorită atragerii la viața politică activă a claselor și păturilor sociale care în trecut erau separate în mod deliberat de politică.

Se prefigurează, totodată, noi criterii de apreciere a valorii omului potrivit gradului de maturizare politică, măsurii în care sporirea gradului său de libertate, de creativitate se corelează organic cu un simț al responsabilității, al adevărului și acțiunii sale eficiente, în consens cu sistemul de valori construit în și printr-un proces complex, conștient, dirijat, orientat în consonanță cu necesitate istorică, cu cerințele legității istorice.

Valorile politice pentru a fi înțelese, cunoscute și recunoscute, asimilate și trăite în dinamica și funcționalitatea lor implică adeziu-

nea, participarea, angajarea revoluționară, saltul de la idei la fapte, de la teorie la acțiune.

Importanța cu totul deosebită a educației politice în societatea noastră îndeamnă cu atât mai mult la analiza exigentă a calității activității din acest domeniu, ca latură esențială a muncii de formare a omului nou, cărții și celorlalți purtători de informații aflați în sfera de acțiune a bibliotecii revenindu-le un rol educațional, formativ deosebit în ansamblul forțelor motrice ale progresului social-istoric contemporan, ajutându-i pe membrii societății să-și înțeleagă mai profund propria lor viață socială, stimulând, prin cunoaștere, participarea lor activă la rezolvarea problemelor sociale prioritare. Desigur, lectura cu conținut politic și ideologic se înscrie printre principalele imbolduri la acțiuni constructive, participative, de realizare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de pregătire a celei comuniste. Prin conținutul lor realist, prin înaltele idealuri umaniste pe care le propagă, lucrările din acest domeniu sînt convingătoare, invită la activitate creatoare, rezolvarea contradicțiilor, cunoașterea logică a fenomenelor și acționarea în conformitate cu liniile de dezvoltare cele mai avansate.

Pornind de la scopul educației politice, promovarea noilor valori politice ale societății socialiste, formarea unei noi culturi politice și modelarea unui comportament politic revoluționar stau în centrul demersurilor formative ale Secției de literatură social-politică a Bibliotecii județene Timiș, din cadrul Cabinetului județean pentru activitate ideologică și politico-educativă, convinși fiind că prin aceasta influențăm pozitiv efortul pentru însușirea unor temeinice cunoștințe științifice și profesionale, pentru receptarea și aplicarea noului, îndeplinirea cu spirit de răspundere a sarcinilor economico-sociale, adoptarea unei atitudini înaintate în muncă, manifestarea atașamentului fierbinte față de patrie, partid și popor.

Activitatea desfășurată în cadrul secției — de la achiziție la informare — vizează, în special, ridicarea permanentă a nivelului politic și ideologic al tuturor oamenilor muncii, bazat pe însușirea materialismului dialectic și istoric, lărgirea orizontului general de cunoaștere, creșterea spiritului de responsabilitate socială și generalizarea atitudinii noi, înaintate față de muncă, față de proprietatea socialistă, dezvoltarea continuă a spiritului patriotic, a devotamentului față de cauza socialismului.

Considerăm ca o acțiune politică de cea mai mare importanță promovarea — prin întreaga noastră muncă — a valorilor socialismului, pornind de la adevărul că orice valoare materială, culturală, morală, estetică are în orînduirea noastră un sens politic prin aceea că de fapt exprimă omul nou.

Esența societății noastre constă în originalitatea sa istorică, iar caracterul nou revoluționar al societății socialiste obligă la o căutare permanentă a unor soluții noi, iar aceasta nu se poate face decît în contextul unei permanente informări. Cunoașterea, difuzarea în mase a obiectivelor politicii partidului nostru, a direcțiilor de angajare a fiecărui cetățean pentru înfăptuirea lor oferă sensul practic al afirmării valorilor politice.

Diversificarea informațiilor de ordin politic transmise prin intermediul învățămîntului politico-ideologic, conferințe, dezbateri, mese rotunde, instruire, prin programele altor activități care se organizează de către Cabinetul județean pentru activitate ideologică și politico-educativă ori de către Secția de literatură social-politică pentru informarea și educarea politică a maselor a determinat o mai amănunțită clasificare a cărților, oglindirea mai la obiect a acestora în accesul liber la raft, sistemul de cataloage, fișiere tematice și în bibliografii.

Experiența a dovedit că studierea documentelor de partid contribuie la înțelegerea demersului teoretic întreprins pentru soluționarea creatoare a complexelor probleme ale construcției socialiste, a poziției partidului nostru într-o serie de probleme ale lumii contemporane. A studia documentele de partid înseamnă a învăța să gîndești politic, iar gîndirea politică înaintată se concretizează în acțiuni personale, în comportament cotidian. Astfel, achiziționăm cu prioritate documentele de partid, lucrările tovarășului Nicolae Ceaușescu — surse de studiu, de bogate învățăminte și concluzii prin valoroasele soluții date la diversele probleme ale realităților noastre economico-sociale; în cataloage evidențiem documentele de partid și de stat, lucrările tovarășului Nicolae Ceaușescu. Bibliografiile le completăm permanent cu elemente desprinse din noile documente de partid, din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, în scopul cunoașterii soluțiilor formulate, pentru înțelegerea temeiurilor aduse de partidul nostru, de secretarul general al partidului la dezvoltarea creatoare a teoriei marxist-leniniste, dezvoltarea capacității de raportare la activitatea practică. Ca metodică, în

alcătuirea lucrărilor bibliografice, în etapa de studiere a temei, ca primă sursă de informare utilizăm documentele de partid, lucrările tovarășului Nicolae Ceaușescu, iar în organizarea lucrărilor bibliografice acordăm prioritate acestora, dînd o deosebită atenție organizării lor în cadrul bibliografiei.

La dispoziția beneficiarului punem cele mai valoroase și cele mai recente publicații în care se redau cel mai bine liniile directoare ale politicii țării noastre, nu numai prin textele de bază ale documentelor de partid și de stat, ci și prin comentarii, interpretări și adaptări la situații concrete din viața economico-socială.

Din ziare și reviste recomandăm cu prioritate acele articole care se referă la concepția partidului și statului nostru, contribuțiile personale în plan teoretic ale tovarășului Nicolae Ceaușescu la problemele fundamentale ale vieții politice interne și internaționale. Documentele de partid, cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu publicate în ziare devin prin studiu tribune de lansare a celor mai interesante inițiative, adevărate idei-forță ale climatului nostru social.

Printre modalitățile de acțiune ale secției pe linia educației politice se înscrie și propaganda cărții. Dispunem de un adevărat arsenal de metode audio-vizuale: expoziții, rafturi tematice, expuneri, dezbateri, prezentări de cărți. Evident, ponderea nu cade pe spectaculozitate, ci pe conținutul de idei, urmînd înțelegerea și interpretarea corectă a principiilor de bază ale ideologiei partidului nostru și aplicarea lor de către oamenii muncii în domeniul în care lucrează.

De asemenea, ținem permanent cont de cerința subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca în activitatea de formare a conștiinței politice să se afirme cu putere întransigența față de ideile și concepțiile vechi, față de influențele care pătrund din afară.

Sub impulsul documentelor Conferinței Naționale a partidului, a cuvîntării rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al III-lea al educației politice și culturii socialiste, întreaga noastră muncă, ancorată în nobila sarcină a formării conștiinței politice, o dorim la cote superioare, pentru a contribui mai mult la formarea și educarea noului om, cu o conștiință revoluționară, cu o gîndire politică înaintată.

prof. Stela RADU-ONU
Biblioteca județeană Timiș

Consultatii

Purtători moderni de informații

Documentele moderne non-carte, cunoscute și sub numele de colecții neconvenționale, se grupează în următoarele categorii:

— materiale destinate proiecției statice (diafilme, diapozitive, microfilme, microfise, folii retroproiector etc.);

— materiale destinate proiecției în mișcare (filme, benzi video, discuri optice);

— materiale destinate audierii (discuri, benzi magnetice).

După analizorul căruia i se adresează, mediile moderne se clasifică în:

— materiale vizuale (diafilme, diapozitive, microfilme, microfise, folii retroproiector);

— materiale auditive (benzi magnetice, discuri);

— materiale audiovizuale propriu-zise (filme, benzi video, discuri optice).

FILMUL este un material audiovizual ce se bucură de o largă popularitate. El se înfățișează sub formă unei pelicule alcătuită dintr-unul sau mai multe straturi fotosensibile (numite emulsie) aplicate pe un suport transparent din acetat de celuloză, flexibil, de lățimi diferite și cu perforații pe margine. După lățimea sa, pelicula cinematografică poate fi: îngustă (8 mm, 2x8 mm, super 8 sau 16 mm), normală (36 mm) și lată (70 mm). Pe pelicula alb-negru sau color se află încorporate imaginile sub forma unor succesiuni de fotograme (131 fotograme cu formatul de 10,5x7,6 mm pe un metru de film îngust de 16 mm) și sunetul care, la proiecție, sunt redat în mod simultan la viteza de 24 imagini/secundă.

Pelicula filmelor colecționate de biblioteca publică (de regulă, acestea cu formatul de 16 mm) este un pozitiv alb-negru sau color obținut prin copiere după un material negativ, cu imagine și sunet, realizat și montat anterior. Proiecția unei bobine cu diametrul de 17 cm durează circa 5—10 minute, a uneia cu diametrul de 25 cm durează circa 12—15 minute. La începutul și la sfârșitul bobinei cu peliculă se află o amorsă lungă de 1,5—2 m menită să apere filmul la început și sfârșit de proiecție.

DIAPOLMUL este tot un film pozitiv alb-negru sau color cu lungimea cuprinsă între 1—1,6 m, alcătuit fiind dintr-o succesiune de imagini cu formatul de 18x24 mm ce reprezintă diverse secvențe ale unei teme (25—60 în total). Secvențele însoțite de text sînt așezate cu latura mare pe lățimea filmului de 35 mm. Ordinea imaginilor este prestabilită de realizator și nu mai poate suporta modificări în timpul proiecției.

DIAPOZITIVUL figurează printre cele mai vechi mijloace vizuale. El reprezintă o imagine fotografică pozitivă, alb-negru sau color, realizată pe o peliculă cinematografică ce poate fi proiectată cu ajutorul unui aparat special.

Diapozitivul are însușirea de a reproduce mult mai bine tonurile și culorile decît o fotografie obișnuită. El se confecționează pentru a fi proiectat pe ecran sau pentru a fi privit direct, prin transparență. Suportul flexibil are avantajul de a se prelucra ușor. La proiectare, din cauza încălzirii, se poate deforma fapt ce afectează claritatea imaginii. Din acest motiv diapozitivul se fixează într-o ramă specială din material plastic sau între două bucăți subțiri de sticlă ce au menirea de a-i păstra planitatea.

Formatul diapozitivului este condiționat de diversitatea diapozitoarelor sau diavizoarelor. Oricum, dimensiunile cele mai răspândite sînt: 24x36 mm (rama de 50x50 mm) și 55x55 mm (rama de 70x70 mm). Există și diapozitive mai mari destinate expunerilor în vitrine.

MICROFILMUL este un mediu ideal folosit pentru conservarea unor lucrări valoroase aflate într-un înaintat proces de degradare, pentru reproducerea miniaturizată a colecțiilor de ziare și reviste de format mare, precum și a altor categorii de publicații în vederea obținerii unei substanțiale economii de spațiu într-o bibliotecă ale cărei fonduri se află într-o continuă creștere.

Prezentîndu-se sub forma unui rulou, pelicula transparentă a microfilmului lipsit de perforații, cu grosimea de 0,120 mm, poate avea dimensiunile de 16 mm sau, cel mai adesea, de 35 mm. Pelicula se înfățișează sub formă negativă (opușă originalului) sau pozitivă (compatibilă cu originalul). Cea din urmă se utilizează atunci cînd rata de reducere este foarte înaltă.

Densitatea informației pe un film este direct proporțională cu rata micșorării. Scara de reducere pentru acest mediu oscilează de la 12:1 pînă la 24:1, astfel încît conținutul informațional stocat să poată fi ușor lecturat.

Microimaginile pot fi prinse, fie în mod linear, fie pe verticală față de lățimea filmului. Un film de 35 mm, cu o lungime de 30 m poate înmagazina pînă la 3000 pagini. În funcție de creșterea gradului de micșorare și de modul de microfilmare se pot fotografia, pe aceeași peliculă, dar numai pozitivă, pînă la 10000 pagini de formatul 200x300 mm. În acest caz, lecturarea masivului de informații stocat se face numai cu ajutorul unor aparate perfecționate.

Microfilmele se păstrează în casete sau cartușe care permit căutarea automată a cadrelor, cît și menținerea acurateții imaginilor. Microfilmul pe 16 mm este folosit ca element de plecare pentru realizarea de microfise.

MICROFIȘA trece astăzi drept cel mai important mediu de micropublicare. Microfișa standard A 6 cu grosimea de 0,220 mm este de fapt o foaie dreptunghiulară de film cu dimensiunile de 105 mm x 148 mm. Se poate cuprinde de la 60 la 98 cadre (pagini) dispuse după o grilă de repartiție, scara de reducere variînd de la 24:1 pînă la 48:1.

Există și fișe de format foarte mic, „ultramicrofișe”, scara de reducere, de 150:1, permițînd reproducerea a 3200 de pagini. Acestea însă se acoperă cu o emulsie transparentă pentru protecție.

DISCUL — confecționat din ebonită sau masă plastică de culoare neagră — conține pe ambele sale fețe înregistrarea pe cale mecanică a sunetelor. Vibrațiile sonore se înregistrează în lungul unui șanț în spirală (360°) care începe dinspre exterior și se termină în interior. Acest șanț poartă numele de rilă.

În funcție de numărul rilelor, discurile se împart în :

— discuri monofonice cu șanț larg (standard, confecționate din ebonită), care au o turație de 78 rotații/minut (aflate astăzi pe cale de dispariție) ;

— discuri monofonice sau stereofonice cu șanț îngust, de 45 rotații/minut a căror diametru este de valoare medie ;

— discul microson care este cel mai răspândit datorită rezistenței nealterate pe o perioadă foarte lungă de timp și posibilităților de redare cât mai fidele — cu diametrul nominal cu valorile cuprinse între 30 cm (Long Play), 25 cm sau 17,5 cm, durata de auditea a acestora variind de la 55'00" la 7'00".

Șanțul stereofonic comportă două canale de informații gravate astfel încât să permită reproducerea stereofonică prin mișcarea virfului de redare în două direcții ortogonale una față de alta și de 45° față de suprafața discului.

Discurile au indicativele M (MONO), ST (STEREO) sau STM (STEREO — MONO).

BANDA MAGNETICĂ este suportul material destinat înregistrării semnalelor electrice provenite de la o sursă sonoră (microfon, magnetofon, picup, radio).

Banda este alcătuită dintr-o folie, subțire și rezistentă la rupere, din material plastic (diacetil sau triacetil de celuloză, policlorură de vinil sau polietilen tereftalic) care este acoperită cu o pulbere foarte fină feromagnetică (oxid de fier, gamabioxid de crom sau ferită de cobalt). O largă răspândire a căpătat, în ultima vreme, tipul de bandă HI-FI low Noise (Înaltă-Fidelitate, zgomot redus).

Banda magnetică care se păstrează înfășurată pe rola din material plastic și se potrivește oricărui tip de aparat semiprofesional sau de amator, permite înregistrarea semnalelor provenite de la diferite surse : microfon, radio, picup sau alt magnetofon. Redarea înregistrării se poate face imediat. De asemenea, imprimarea se șterge și se înlocuiește cu o alta atunci când se dorește.

După grosime, benzile obișnuite, cu lățimea de 6,25 mm pot fi : normale (standard Play — 48 microni), de durată lungă (Long Play — 35 microni), de durată dublă (Double Play — 20 microni) sau de durată triplă (Triple Play — 18 microni).

Durata de înregistrare depinde de viteza și grosimea benzii. Dacă banda va fi mai subțire cu atât durata de înregistrare va fi mai mare. Banda de durată lungă oferă cele mai bune garanții de rezistență și se pretează mai mult la montaj.

Banda magnetică de 6,25 mm se înfășoară pe role cu diametrele de 100 mm, 127 mm, 150 mm și 180 mm.

Unele tipuri de bandă conțin la capăt o porțiune metalizată a cărei menire este de a opri mecanismul de antrenare după derularea completă. Banda ale cărei extremități au cîte o amorsă colorată (roșu și verde ce indică începutul sau sfîrșitul acesteia) conține patru piste, una lîngă alta. Ordinea lor este 1—4—3—2. Pistele benzii sînt determinate de marca magnetofonului.

Benzile cu lățimea standardizată de 3,81 mm — folosite la casetofone sau magnetofone speciale — se păstrează în casete compacte din material plastic care le asigură o protecție ireproșabilă. În funcție de grosimea lor (25,18 și 13 microni), acestea pot asigura programe de 60,90 sau 120 minute.

Caseta este alcătuită din două capace simetrice care sînt prinse în șuruburi. Pe latura din față sînt prevăzute cinci fante diferite așezate simetric. În fantele mari, pe timpul înregistrării sau redării pătrund : capul de ștergere, capul combinat și rola presoare din cauciuc. În interiorul casetei se găsesc doi

butuci din material plastic pe care se înfășoară banda. Ei sînt antrenați de mecanismul casetofonului. Ghidarea benzii din interiorul casetei o asigură cele două role dispuse pe colțurile corespunzătoare feței cu fante.

Unui purtător de sunet magnetic i se cere să fie rezistent la rupere, să aibă un coeficient de întindere plastică și elastică și să aibă o suprafață activă (partea pe care este depus stratul magnetic) cît se poate de netedă.

La benzile de fabricație recentă care conțin un strat de dioxid de crom durabilitatea și fidelitatea sînt superioare, iar uzura este exclusă, ele preținându-se la zeci și sute de reproduceri, firește numai cu ajutorul magnetofonelor de performanță, bine întreținute.

Perfecționarea tehnicilor de înregistrare din ultimul deceniu a condus la o diversificare a purtătorilor semnalelor optice și acustice care au o posibilitate de înmagazinare a informației cu mult mai mare decît cea curentă, oferită de discul clasic sau banda magnetică. Astfel, au apărut noile medii : videocaseta cu bandă magnetică și discul optic.

VIDEOCASETA cunoaște o varietate de sisteme incompatibile între ele. Din acest motiv se impune necesitatea unei standardizări internaționale.

Caseta video, înregistrată pe piste oblice, se introduce într-un aparat special (videocasetofon) care, la viteza de derulare de 38 cm/secundă, îi descifrează imaginile și sunetele ce sînt redare prin intermediul unui receptor TV.

O singură casetă este capabilă să înmagazineze un program cu durata cuprinsă între 60—240 minute.

DISCUL OPTIC — care include videodiscul și discul compact, se anunță, deja, ca un sistem ideal de înmagazinare a informației. Caracteristicile predominante ale videodiscului sînt : densitatea foarte mare de înmagazinare (circa 50 000 de imagini), înalta fidelitate și durabilitate infinită.

Videodiscul este alcătuit dintr-un material plastic, subțire și flexibil, ca și discul microson de 45 rotații/minut, numai că în loc de rile are niște microgauri.

Dacă pe un milimetru pătrat de bandă magnetică pot fi stocați doar 1000 biți, aceeași suprafață minusculă de pe disc (ce cuprinde circa 200 șanțuri imperceptibile cu ochiul liber) facilitează înregistrarea a 5 000 de biți de informație.

Un singur disc poate cuprinde 250 de pagini de text, 100 ore de muzică sau 2 ore de film, viteza de rotație a discului fiind de 1500 rotații/minut. Un alt avantaj, demn de luat în seamă, este și acela că el poate fi accelerat, încetinit sau oprit după dorință.

COMPACT DISC sau „digital audio disc”, cea mai recentă invenție în acest domeniu poate înmagazina o cantitate imensă de informații. Un singur disc cu diametrul de 30,45 cm poate conține 27.500 de pagini de text, 108.000 de fișe de catalog sau 95.000 de imagini. Viteza de rotație a discului audio digital este de 1 500 sau 1 800 de rotații/minut.

Discul este lecturat fără contact fizic prin intermediul unei doze cu laser al cărei fascicol redă cît mai fidel imprimarea, diferența de intensitate semnal-zgomot de fond fiind de 85 dB în timp ce la un picup obișnuit este doar de 60 dB. Producerea sa este relativ ieftină, înregistrarea optică dovăduindu-se aproape imună la uzură. De asemenea, citirile repetate nu afectează cu nimic calitatea imaginii. Folosirea discului optic în bibliotecă contribuie la creșterea spațiilor de înmagazinare a colecțiilor, la evitarea deteriorării publicațiilor, la ușurarea accesului la documente.

Ștefan ANDRONACHE

Organizarea rubricilor autorilor prolifici personali (III)

6. Cicluri

În cazul în care o lucrare face parte dintr-un ciclu și are titlu diferit de acesta, descrierea principală va conține titlul propriu; titlul ciclului va fi menționat în observații.

Tudoran, Radu.

Casa domnului Alcibiade. București, 1978.

Face parte din ciclul: „Sfârșit de mileniu“

— Retragerea fără torțe. București, 1982.

Face parte din ciclul: „Sfârșit de mileniu“.

Sub numele autorului/titlului ciclului se face o descriere asemănătoare cu descrierea unei opere în mai multe volume.

Tudoran, Radu.

Sfârșit de mileniu. Vol. 1—5. București, 1978—1986.
479 p.

Vol. 1. Casa domnului Alcibiade. București, 1982.

Vol. 2. Retragerea fără torțe. București, 1982, 511 p.

Vol. 5. Privighetoarea de ziuă. București, 1986.
607 p.

7. Volume reprezentând reeditări de cicluri de lucrări, publicate ca atare în ediția princeps de autor și care sînt cunoscute cu precădere sub titlul inițial.

Odobescu, Alexandru I. — Ciclu

„Scene istorice“ cuprinde lucrările:

Mihnea Vodă cel Rău

Doamna Chiajna

Cîteva ore la Snagov

De-a lungul anilor acest ciclu a fost reeditat sub acest titlu dar și sub denumirea uneia dintre lucrările ce-l compun:

Odobescu, Alexandru I.

Doamna Chiajna. [Mihnea Vodă cel Rău. Cîteva ore la Snagov]. București, 1963.

— Scene istorice. București, 1984

Cuprinde: Mihnea Vodă Cel Rău;

Doamna Chiajna; Cîteva ore la Snagov

Pornind de la faptul că titlul din ediția princeps este cel mai reprezentativ, la autor/titlul original se redactează o descriere secundară.

Odobescu, Alexandru I.

[Scene istorice]. Doamna Chiajna.

[Mihnea Vodă Cel Rău. — Cîteva ore la Snagov].
București, 1963.

8. Lucrări bi- și polilingve

În cazul unei lucrări bilingve, textul poate fi publicat în paralel sau în succesiune; la lucrările polilingve textul este redat în succesiune. Descrierea principală reflectă titlurile în diverse limbi, așa cum sînt specificate pe pagina de titlu sau în cuprinsul cărții. În bibliotecile în care există numeroase lucrări în limbi străine sînt necesare descrieri secundare la autor/titlu în cealaltă [celelalte] limbi.

Alecsandri, Vasile

Ostașii noștri = Unsere Krieger

Ediție bilingvă româno-germană
București, 1977

Sterian, Margareta

Culorile cîntecului. [Poeme] = Les

Couleurs de la chanson. [Poemes] =

The Colours of the song. [Poems]

Cluj-Napoca, 1984

9. Adaptări, prelucrări, repovestiri

Contribuțiile prestate de mai mulți autori la crearea unor lucrări pot fi delimitate sau tind să constituie un tot. Nemenționarea unora dintre aceștia ar face descrierea nereprezentativă în raport cu opera. Tipul de autori multipli se aplică în multe cazuri, din care amintim: texte scrise în colaborare de doi sau mai mulți autori; lucrări muzicale la care au lucrat libretști și compozitori; corespondențe; interviuri; ediții ale unui material manuscris preparat pentru tipar de o persoană care nu e autorul; dramatizări; continuări; traduceri; indici ș.a. Ne-am oprit la adaptări, prelucrări și repovestiri pentru că acestea constituie o categorie importantă și se bazează pe o lucrare existentă. În acest caz descrierea principală se redactează la autorul al cărui aport este mai mare în realizarea operei respective. Se fac însă descrieri secundare pentru celelalte contribuții.

Mitru, Alexandru

Nemaipomenitele aventuri ale lui Pinocchio năzdrăvanul prichindel de lemn. Repovestire de Al. Mitru, după Carol Collodi, Iași, 1976.

Russu, Nicu

Neamul Soimăreștilor. Benzi desenate de Nicu Russu după romanul de Mihail Sadoveanu, București, 1972

Dămian, Ion

Pupăza din teiu. (Copilăria lui Ion Creangă).

Comedie cu cîntec în 4 acte pentru copii și oameni buni, București, 1942.

10. Comentarii

Comentariile fac parte din categoria lucrărilor legate sau bazate pe alte opere și prezintă interes pentru multe categorii de beneficiari (în special pentru cei cuprinși în procesul instructiv-educativ).

Curtui, Aurel

„Hamlet“ în România. [Studiu].

București, 1977

Cuțitaru, Virgil

Metamorfozele lui Hyperion. Studiu asupra poemei Lucașfăruș [de Mihail Eminescu]. Iași, 1983

Deleanu, Andrei Ion

Doamna brună din sonete

Versiunea românească adnotată la 28 din sonetele lui William Shakespeare.

Cluj-Napoca, 1978.

Descrierea principală se redactează la autorii comentariilor. Descrierile secundare sînt obligatorii pentru toate celelalte contribuții și în special pentru autorii lucrărilor inițiale.

În cele relatate pînă acum am încercat să aducem în discuție acele elemente de descriere a publicațiilor ce pot fi folosite în organizarea rubricilor autorilor prolifici personali. În activitatea practică necesară menținerii la zi a cataloagelor și adaptarea acestora la necesitățile de informare ale cititorilor, resimțim lipsa unor lucrări de specialitate aduse la zi, care să trateze probleme de organizare a instrumentelor de informare. Redăm schema de organizare a rubricilor autorilor prolifici pe care o utilizăm în biblioteca noastră. Ea a fost preluată din lucrările de specialitate românești și completată ținînd seama de caracteristicile producției editoriale.

Descrieri principale :

- I. Opere complete
- II. Opere
- III. Opere alese și culegeri din mai multe genuri literare
- IV. Opere separate și culegeri cu titluri caracteristice (Povestiri, Scrisori, Versuri alese) Dacă există comentarii asupra unei lucrări distincte, acestea se așază după ultima ediție din titlul respectiv.
- V. Opere în colaborare (autorul respectiv fiind primul)

Descrieri secundare :

- VI. Opere în colaborare (autorul respectiv fiind al doilea, al treilea etc.)
- VII. Lucrări în care respectivul autor apare ca prefațator, redactor, traducător etc.)
- VIII. Lucrări despre autor.

Intrările lucrărilor unui autor editate în mai multe limbi, inclusiv limba română, se vor aranja în ordinea: întâi lucrările în limba română, apoi lucrările în limba originală și în urmă intrările lucrărilor editate în alte limbi, în ordinea alfabetică a limbilor.

În cadrul fiecărei grupe lingvistice, se ține seama de subgrupele I-VII.

După descrierile lucrărilor autorului se așază descrierile lucrărilor despre autori, indiferent de limba în care sînt publicate.

— Considerăm că este util ca lucrările de tip „culegere” ale autorilor prolifici să se aranjeze alfabetic ca orice altă intrare, dar și într-o secvență inițială ca și cele de titluri formale: „Opere”, „Serieri”.

Petruța IVAN

Note bibliografice

1. *Descrierea și catalogarea publicațiilor*. (Text provizoriu). Redactor responsabil Corvătescu Tofan, Antoaneta. Vol. 1—2. București, 1977. 778 p. (Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Centrul special de perfecționare a cadrelor).
2. *Ghid de catalogare și clasificare a colecțiilor bibliotecilor universitare din România*. Elaborat de un colectiv coordonat de Victoria Cărcăneanu. București, 1976, p. 3—6, 13—127, 353—396.
3. *Informare-Documentare*. Editură și Poligrafie (Colecția STAS). București, Editura tehnică, 1974, p. 206—214.
4. Verona, Eva. *Statement of principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles*. Paris, October 1961. Ediție adnotată. London, IFLA, 1971. 119 p.
5. Rally, Getta-Elena. *Catalogarea*. În: *Consultații de biblioteconomie*. [Vol. 1]. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. București, I.S.I.A.P., 1969, p. 67—124.
6. Câmpeanu-Dumitrescu, Florica. *Catalogarea publicațiilor în preocupările FIAB (I—II)*. În: *Revista bibliotecilor*, 26, nr. 11, nov. 1973, p. 667—673; nr. 12, dec. 1973, p. 734—738.
7. Banu, Doina. *Organizarea rubricilor autorilor prolifici personali în catalogul general pe nume de autori și titluri de anonime*. Lucrare de atestare. 39 p. (dactilo)

Așezarea publicațiilor în sistemul accesului liber la raft al cititorilor în secțiile (bibliotecile) pentru copii

Organizarea accesului liber la raft al cititorilor în secțiile (bibliotecile) pentru copii prezintă o notă distinctivă (o anumită specificitate) față de organizarea acestuia în secțiile de împrumut adulți, particularitate impusă de structura colecțiilor și natura documentelor expuse precum și de cerințele și capacitățile de orientare în colecțiile expuse ale categoriei de beneficiari căreia li se adresează.

Denumirea secției (bibliotecii), structura colecțiilor de documente și limita de vîrstă a cititorilor ce le frecventează diferă de la o bibliotecă la alta, în primul rînd datorită condițiilor de spațiu și de amplasare. Atunci cînd funcționează în același local cu secția de împrumut-adulți, aceasta este organizată numai ca secție pentru copii, accesul cititorilor fiind permis pînă la vîrsta de 14 ani (cls. VIII-a), după această vîrstă cititorii începînd să frecventeze secția de împrumut-adulți. Acolo unde condițiile de spațiu au determinat organizarea secției într-un local distinct, ca unitate „independentă”, aceasta funcționează, de regulă, ca secție (bibliotecă) pentru copii și tineret, limita de vîrstă a cititorilor fiind de 16 ani (cls. a X-a). Atunci cînd secția respectivă este organizată în același local cu „împrumutul-adulți”, extinderea adresabilității și la categoria 14—16 ani (tineret) nu este motivată, accesul acestora în secția adulți putînd avea loc în mod firesc. În felul acesta se evită supradimensionarea colecțiilor de la Secția copii prin dublarea celor de la adulți ca și aglomerarea excesivă de public în condițiile unei frecvențe de regulă foarte intense. Aceste particularități sînt evidente în structura și așezarea colecțiilor în acces liber; colecțiile secțiilor (bibliotecilor) pentru copii și tineret, de exemplu, sînt mult mai diversificate ca structură, motiv pentru care și în așezarea pe raft se impun subdivizări mai de amănunt.

Disponerea publicațiilor pe raft, cotarea acestora în vederea așezării și regăsirii sînt realizate pe baza unei scheme prestabilite, în care este oglindită întreaga structură a raftului liber, avînd notate, pe grupe de vîrstă, diviziunile și indicii de cotă corespunzătoare.

Pentru a veni în ajutorul celor ce ne-au solicitat recomandări privind structurarea publicațiilor la raftul cu acces liber în secțiile pentru copii, cît și cu scopul de a realiza o viziune unitară în acest sens, vă prezentăm o schemă orientativă, ca bază de pornire în definitivarea schemei proprii, fiind susceptibilă la extensii și comprimări în funcție de situația concretă din fiecare secție, de structura colecțiilor și

* Deși se confruntă cu categorii de public similare, bibliotecile școlare, cu colecții organizate în acces liber vor avea în vedere alte criterii de structurare, de care ne vom ocupa într-un număr ulterior. Nota Redacției: În legătură cu termenul ce desemnează acest aspect al organizării accesului la publicații, a se vedea, la Dialog profesional, propunerea formulată de Gh. Neacșu, într-o abordare ce are în vedere relațiile cu publicul în acest context.

de nota lor specifică. Pentru vîrsta a III-a am prezentat modul de organizare a publicațiilor ce se adresează copiilor între 11 și 14 ani (cls. VI—VIII); acolo unde funcționează secții (biblioteci) pentru copii și tineret, acestea vor utiliza pentru grupa respectivă schema de așezare a publicațiilor specifică secțiilor de împrumut-adulți.

Primul element care acționează în structurarea schemei și implicit în așezarea publicațiilor la raftul cu acces liber este vîrsta cititorilor. În practica secțiilor pentru copii este deja verificată organizarea pe trei grupe de vîrstă și anume: Vîrsta I. Grupa mică — preșcolari și școlari mici. Copii între 3—7 ani (cls. I—II); Vîrsta a II-a. Grupa mijlocie. Copii între 8—10 ani (cls. III—V); Vîrsta a III-a. Grupa mare — pseudoadolescenți. Copii între 12—14 ani (cls. VI—VIII) sau preadolescenți și adolescenți (12—16 ani — cls. VI—X) în cazul secțiilor (bibliotecilor) pentru copii și tineret. Grupele de vîrstă sînt evidențiate în zona accesului liber prin indicatoare iar pe publicațiile expuse prin etichete de culori diferite și printr-un simbol care să indice grupa de vîrstă, de ex. cifre romane (I, II, III) sau litere (A, B, C.). Simbolul indicînd grupa de vîrstă va fi notat atît pe carte în fața cotei cit și pe fișele de catalog, altfel relația catalog-raft-publicație este anulată. De altfel, relația catalog-raft trebuie cu necesitate avută în vedere, practica unor biblioteci care nu consemnează pe fișe indicii de cotă atribuit cărților avînd consecințe defavorabile atît în orientarea cititorilor în colecții, cit și în deprinderea lor cu utilizarea cataloagelor.

Structurarea publicațiilor în cadrul fiecărei grupe de vîrstă a fost realizată în așa fel încît să faciliteze găsirea publicației dorite de către cititorul-copil, cău-tînd ca prin modul de așezare să se poată răspunde simplu și exact posibilelor întrebări puse de acesta. În acest sens, se poate observa că la vîrsta a II-a publicațiile beletristice sînt așezate pe genuri literare, avînd în vedere că la această vîrstă copilul trăiește mai mult în lumea poveștilor, basmelor, legendelor, poeziilor, față de vîrsta a III-a cînd cititorul-copil, deja familiarizat cu noțiuni ca literatură română, literatură străină, scriitori români, scriitori străini etc., are capacitatea de a urmări structurări mai complicate care să contribuie la dezvoltare și intelectuală, structurări ce pot fi urmărite în schema prezentată.

Organizarea materialelor în cadrul grupelor de vîrstă nu a fost realizată unitar de către secțiile pentru copii, practicîndu-se, în timp, diverse modalități de așezare, conducînd implicit la variații în simbolurile utilizate cu funcție de cotă. În schema ce o prezentăm s-a utilizat pentru codificarea grupelor tematice indici de clasificare zecimală, preluați din tabelele CZU, considerînd că cititorul-copil trebuie obișnuit cu aceste codificări pentru a putea consulta catalogul sistematic al secției, dar și pentru a-l pregăti în vederea trecerii lui la secția de împrumut-adulți unde va întîlni o organizare asemănătoare. O notă specifică în organizarea publicațiilor în acces liber din secțiile pentru copii o constituie rafturile tematice bine reprezentate și cu mare audiență la micii cititori. Publicațiile din rafturile tematice vor primi și ele un indice de cotă conform schemei de așezare, pentru a putea fi așezate la locul lor în raft, atunci cînd se renunță la raftul tematic respectiv. Probleme speciale ridică în practica curentă lucrările incluse în bibliografia școlară. Dată fiind mobilitatea acesteia ca și interesele de lectură care nu se circumscriu strict la nivelul unei singure clase, nu considerăm recomandabilă constituirea unor rafturi tematice. Alcătuirea de liste bibliografice sau a unui

fișier tematic poate rezolva în mod optim cerințele de acest gen.

Schema pentru așezarea sistematic-alfabetică a publicațiilor în sălile cu acces liber al cititorilor

Secții împrumut-copii

Vîrsta I. Grupa mică. Preșcolari și școlari mici.

— Copii între 3—7 ani (cls. I—II) —

087.5 Cărți cu poze. Pliante. Cărți (albume) de colorat

82-1 Poezii. Ghicitori. Snoave

82-32 Povestiri

82—34 Basme

RAFTURI TEMATICE

Colțul șoimului

Traista cu povești

Jocuri

Prima mea bibliotecă

Vîrsta a II-a. Grupa mijlocie.

— Copii între 8—10 ani (cls. III—V) —

82-1 Poezii

82-2 Teatru

82-31 Romane

82-32 Povestiri. Nuvele. Schițe

82-34 Basme. Povești. Legende

087.5 : 0/9 Publicații nebeletristice

Notă: Publicațiile nebeletristice pot primi ca indice de cotă 087.5 : 0/9 apelînd, pe raft, la gruparea tematică a acestora în felul următor: Literatură social-politică pentru copii: Materiale despre pionieri; Educație ateistă. Mitologii; Cunoștințe despre natură; Cunoștințe tehnice. Îndeletniciri practice; Educație sanitară; Artă. Jocuri, Sport; Temerarii. Călătorii; Povestiri istorice.

În situația în care grupele tematice sînt suficient de bine reprezentate în colecții, se impune cotearea distinctă a fiecăreia dintre acestea. Aceasta se realizează prin folosirea următorilor indici de cotă:

087.5 : 3 Literatură social-politică pentru copii.

Materiale despre pionieri

087.5 : 2 Educație ateistă. Mitologii

087.5 : 5 Cunoștințe despre natură

087.5 : 61 Educație sanitară

087.5 : 62 Cunoștințe tehnice. Îndeletniciri practice

087.5 : 7 Artă, Jocuri, Sport

087.5 : 91 Temerarii. Călătorii

087.5 : 93 Povestiri istorice

În funcție de colecții și de cerințele publicului care pot diferi de la o bibliotecă la alta, se vor crea și alte grupe tematice evidențiate în mod corespunzător prin indicii de cotă.

Vîrsta a III-a. Grupa mare. Preadolescenți.

— Copii între 11—14 ani (cls. VI—VIII) —

329.15(498) Partidul Comunist Român

329.78(498) Uniunea Tineretului Comunist. Organizația pionierilor din R. S. România

1 Literatură filozofică

17 Educație etică, civică, patriotică

2 Educație ateistă. Mitologii

3 Literatură social-politică

5 Literatură științifică

61 Educație sanitară. Cunoștințe medicale

62 Literatură tehnică. Științe aplicate

621.3 Electrotehnică

64 Îndeletniciri practice, Gospodărie

681.3 Tehnică de calcul. Calculatoare

7 Artă. Muzică. Sport

80 Lingvistică. Filologie

859.0.09 Literatură română. Istorie și critică literară

859.0-822 Literatură română. Antologii

859.0-... Literatură română/ pe genuri literare/ (așezate alfabetic după numele autorilor)

82.09 Literatură universală. Istorie și critică literară

- 820/899 Literatură universală (așezate împreună toate literaturile de la A/Z)
 91(498) Geografia României
 91(1/9) Geografia universală. Geografia diferitelor țări
 93(498) Istoria României
 93(1/9) Istorie universală. Istoria diferitelor țări
- Rafturi tematice**
 Cărți pentru învățarea limbilor străine
 Cutezători
 Fantastic club
 Oameni de seamă
 Descrieri de călătorie
 0 Publicații de referință

Elena SABADAC

Constituirea colecțiilor speciale într-o bibliotecă publică (II)

Carte, istoria cărții, bibliofilia — un tot alcătuit din componente inseparabile, care se condiționează, se completează și se determină reciproc. De la pictura rupestră la alfabet și de aici la cartea tipărită, istoria cărții s-a derulat ca un marș ascendent, neîntrerupt. Bibliofilia — iubirea, prețuirea cărții — a susținut și a stimulat zborul necurmat al gândului omenesc spre culmile cunoașterii și ale progresului. Cartea, ca obiect al acestei iubiri și prețurii, fie ea manuscrisă ori tipărită, a fost studiată, păstrată și transmisă, prin intermediul colecțiilor și al bibliotecilor, particulare ori publice, în primul rând pentru conținut, pentru informațiile pe care le oferea, pentru lumea de idei și sentimente cuprinsă în slovele ei.

Din antichitate au ajuns pînă la noi nume de bibliofili și colecționari de seamă dintre care îi amintim pe faraonul egiptean Osymandias (Ramses II), întemeietorul primei biblioteci publice atestate documentar, Pisistrate, tiranul Atenei, Alexandru cel Mare, Ptolemaios Soter — întemeietorul bibliotecii din Alexandria, Ptolemaios al II-lea Philadelphos, Eumenes al II-lea, fondatorul bibliotecii din Pergam și mulți alții.

La Roma, marele orator Asinius Pollio, împărații Augustus, Tiberius, Vespasianus, Traianus, Hadrianus și alții au fost întemeietorii unor vestite colecții publice, în timp ce scriitorii ca Cicero, Plinius cel Bătrîn, Plinius cel Tânăr, Seneca, Horatius, Juvenal și alții ne-au lăsat, în operele lor, mărturie ale preocupărilor bibliofile, pe fundalul unor date privind confecționarea cărților, vânzarea acestora, lecturile publice, concursurile literare etc.

În perioada medievală, înflorind în tinna minăstirilor ori la curțile monarhilor și seniorilor luminați, scrierea, multiplicarea și împodobirea cărților nu istovește, atingînd culmi de măiestrie, așa cum ne dovedesc superbe manuscrise miniate realizate pretutindeni, în Europa.

Renașterea italiană va aduce un suflu nou în lumea cărții și a cărturarilor: se cercetează cu înfîgurare arhive publice și particulare, biblioteci senoriale și minăstirești, se redescoperă, se colecțio-

nează și se editează manuscrisele unor opere uitate, se studiază cu un nou elan limbile clasice, încep să se șlefuiască, prin poezie, și limbile naționale ale popoarelor din Europa. Poetul Petrarca, prin pasiunea și metoda cu care a adunat, comparat și reconstruit texte ale autorilor antici este considerat primul bibliofil al epocii moderne.

Apariția tiparului, la mijlocul secolului al XV-lea, a revoluționat viața cărții: a crescut tirajul, a scăzut considerabil prețul de cost, a diversificat producția. Cartea tipărită, urmărind — la început — asemănarea, pînă la confuzie, cu manuscrisele, pe măsură ce cîștigă teren, își permite luxul căutării și adoptării unor trăsături proprii, cum ar fi caracterele folosite pentru tipărire și ilustrația, în tehnici diferite de miniatura manuscriselor. Progresele realizate în dezvoltarea producției de hîrtie, diversificarea calităților și a sortimentelor vor impune o distincție între cartea ca bun de larg consum și cartea ca articol de lux, pornind chiar de la suportul ei material.

Pe de altă parte devine din ce în ce mai netă distincția între cartea ca izvor de cunoștințe, sursă de informare, mijloc de propagandă (religioasă, politică, științifică), și cartea ca obiect de artă. Dacă prima categorie va interesa cu precădere bibliotecile publice și pe cititorii lor, însetați de cunoștințe, atenția colecționarilor va fi atrasă tot mai mult de cartea veche, rară, curioasă, de cartea care, ca obiect cu biografie personală, închide între scoarțe mărturiile călătoriei sale prin timp, din atelierul în care s-a tipărit, pînă la ultimul ei posesor, ca o confirmare, meru vie, a vechiului adagiu latin: *habent sua fata libelli*.

Bibliofilia se conturează din ce în ce mai mult ca o preocupare ce tinde să-și creeze reguli, criterii de cuprindere și ordonare, istoric, tendințe și, din păcate, dar inevitabil, mode. Începînd din ultimul sfert al secolului al XV-lea, unii colecționari găseau un ghid în lucrarea Philobiblon a episcopului Richard de Bury, alții își alcătuiau colecțiile pe criterii impuse de gustul, interesele și posibilitățile proprii. Cu trecerea timpului s-a simțit nevoia unor orientări din ce în ce mai avizate în domeniu. Apar, în special în secolul al XIX-lea și în secolul al XX-lea, ghiduri ale bibliofilului, colecționarului, îndrumări de constituire, creștere, organizare, conservare și valorificare a unor colecții de acest tip, lucrări masive, izvorite din erudiție și pasiune, datorate lui Gabriel Peignet, Rouveyre, Bogeng, Charles Brunet ori Théodore Graesse, pentru a nu cita decît autorii unor lucrări de bază, folosite și azi de anticari, bibliotecari, cercetători și colecționari.

În pas cu dezvoltarea și sistematizarea impusă de practică tuturor domeniilor de cunoaștere, bibliofilia, ca ramură a biblioteconomiei, a devenit, în secolul XX, obiectul unor preocupări de ordin științific. În marile biblioteci s-a simțit nevoia păstrării, prelucrării și comunicării diferențiate, față de publicațiile curente, a manuscriselor, incunabilelor, cărților cu ilustrații, cu legături de preț, cu mărci de proprietate deosebite etc., pentru a le feri de deteriorare și dispariție. În felul acesta au luat ființă secțiuni separate, numite „Trésors”, „Réserve précieuses”, „Rara”, „Cimelia”, „Sonderabteilung”, — la noi — „Colecții speciale”.

În anii următori celui de al doilea război mondial, în timpul căruia mari biblioteci au fost distruse în întregime ori au suferit pierderi însemnate s-a pus, pe scară mondială, problema reglementării constituirii acestor fonduri, crearea condițiilor de păstrare, prelucrare, comunicare. În 1949, în cadrul Federației Internaționale a Asociațiilor de bibliotecari, s-a creat o Comisie a fondurilor vechi, al cărei promotor, Ro-

bert Brun, fost și autorul primelor criterii detaliate de selectare a cărților prețioase din fondurile generale ale bibliotecilor. La reuniunea de la Berna, din 1962, Pierre Breillat, președintele Comisiei fondurilor vechi, a fost însărcinat să extindă și să precizeze opera lui Robert Brun.

În țara noastră, marile biblioteci și-au constituit, încă de la înființare, secțiuni de Colecții speciale, cuprinzând manuscrise, carte veche, stampe. Celelalte biblioteci au continuat să păstreze în fondul general și bunurile susceptibile de a face parte din Colecțiile speciale. Creșterea colecțiilor și adoptarea regulilor biblioteconomice moderne de organizare, prelucrare, comunicare și conservare a acestora dar, mai ales, apariția, în 1974, a Legii nr. 63 privind ocrotirea patrimoniului cultural național, au adus în actualitate, cu stringență, problema delimitării cu cită mai mare precizie, a sferei de cuprindere a noțiunii de bibliofilie (patrimoniul cultural național — cartea fiind parte componentă a acestei categorii) a criteriilor de selectare, din fondurile bibliotecilor, a valorilor bibliofile, a criteriilor de completare a acestor colecții.

Dacă în colecțiile mai vechi sau în colecțiile particulare tendințele epocii, moda, gustul sau posibilitățile colecționarului își puneau, adesea, pecetea, în compartimentele de colecție speciale din bibliotecile noastre, în pas cu cerințele biblioteconomiei moderne, trebuie să urmărim un program științific de alcătuire și completare a colecțiilor, în acord cu profilul și destinația bibliotecii, cu locul pe care-l ocupă în rețeaua de biblioteci, cu specificul și tradițiile socio-culturale ale zonei în care se află etc. De exemplu: Biblioteca Centrală de Stat, ca bibliotecă națională, și-a propus și a urmărit adunarea, în colecțiile speciale, a unor exemplare reprezentative pentru marile momente ale istoriei cărții și tiparului universal, pentru ilustrarea tuturor criteriilor de bibliofilie dar, în același timp, urmărind istoria cărții și tiparului românesc, și-a propus completarea depozitului legal retrospectiv, colecționând treptat, pe măsura depistării exemplarelor disponibile, de la prima carte tipărită în țara noastră (Liturghier, Tirgoviste, 1508), până la bibliofilia curentă. Numeroase biblioteci județene, municipale și orașenești dețin colecții reprezentative pentru istoria cărții și tiparului atât universal cât și românesc. O sarcină foarte importantă

care le revine este constituirea și îmbogățirea permanentă a fondului de documente menite să oglindească istoria locală, în toată complexitatea ei. Avem numeroase exemple de biblioteci, de pe tot cuprinsul țării care, pe baza unui program adecvat de completare în acest compartiment, au realizat colecții remarcabile.

Bibliotecile care încă mai păstrează în fondul general valorile bibliofile și doresc să treacă la constituirea colecțiilor speciale trebuie să înceapă cu selectarea din fondul general a tuturor categoriilor de documente care prin suportul lor material, tehnica de execuție, vechimea, valoarea și raritatea, ca și prin semnificația și importanța lor pe plan local, cer o conservare mai atentă, o prelucrare mai amănunțită și un regim de circulație care să asigure, în continuare, conservarea acestor bunuri conform normelor elaborate în lumina Legii ocrotirii patrimoniului cultural național.

Selectarea cărților și a tuturor materialelor de colecții speciale (manuscrise, foi volante, piese originale de grafică — inclusiv ex libris-uri — material cartografic, fotografii și cărți poștale ilustrate, publicații periodice) va avea în vedere criteriile de bibliofilie, cu precizarea că, de la caz la caz, în funcție de materialul existent, criteriile pot fi combinate între ele sau poate fi urmărit, cu precădere, un criteriu sau altul.

Schematizând la maximum elementele care trebuie luate în considerare pentru încadrarea cărților în categoria bibliofilie, trebuie să urmărim:

1. Caracteristicile ediției

1.1. Textul

1.2. Tipografia

1.3. Ilustrația

1.4. Suportul material și formatul cărții

2. Caracteristicile exemplarului

2.1. Starea de conservare

2.2. Legătura

2.3. Ornamentele și elementele adăugate cărții

2.4. Proveniența în colecție și circulația exemplarului

În numărul următor, vom încerca o detaliere și o exemplificare a schemei date, în limita spațiului disponibil.

Elena Maria SCHATZ

Important!

În anul 1988, va intra în vigoare STAS 12 629 — standard pe părți, care reglementează schema generală a descrierii bibliografice a documentelor care fac parte din colecțiile bibliotecilor, ca și descrierea bibliografică a fiecărui tip de document în parte: monografii, publicații seriale, muzică tipărită (note muzicale), materiale cartografice, carte veche, materiale noncarte (audiovizuale).

Aceste standarde sînt importante pentru că uniformizează descrierea bibliografică, deschizînd astfel drum circulației informațiilor la nivelul tuturor categoriilor de biblioteci din țara noastră, indiferent de gradul de completitudine a descrierii (complete, medii, prescurtate) și chiar pe plan internațional, fiind aliniate la I.S.B.D.

Recomandînd achiziționarea lor — ca instrumente de lucru pentru toți lucrătorii din sectoarele de prelucrare-informare bibliografică — recomandăm totodată bibliotecilor județene să centralizeze comanda, în vederea stabilirii tirajelor și pentru că practica în vigoare nu permite trimiterile individuale. Comenzile se comunică la Editura Tehnică — Oficiul de difuzare a standardelor, București, Str. Constantin Mille.

Lexic de informare documentară

M

MICROTEZAU (microthesaurus; microtesaurus)

Tezaur ai cărui descriptori sînt selectați astfel încît să alcătuiască un extras sau o versiune specializată a unui tezaur existent.

MACROLIMBAJ (macrolanguage; macrolangage)

Limba documentar interdisciplinar, realizat, de regulă, pe baza mai multor tezaure specializate pe domenii.

MEMORIE (memory; mémoire)

Dispozitiv capabil de a conserva informația într-o formă codificată.

Memoria poate fi utilizată pentru:

- scrierea sau înregistrarea unei informații;
- conservarea unei informații (timpul de conservare depinde de natura memoriei și de modul în care se dorește a fi folosită);
- citirea unei informații înregistrate.

MEMORIE CENTRALĂ (central storage = processor storage; mémoire centrale)

Memoria principală (memoria internă) a unui calculator care păstrează programele în timpul execuției lor ca și datele pe care acestea le utilizează. Memoria centrală este componenta esențială a unui calculator și fără existența ei nu se poate concepe funcționarea sistemelor de calcul.

MEMORIA EXTERNĂ (external storage; mémoire externe)

Memoria situată în exteriorul unității centrale și care comunică cu aceasta prin mijloacele de intrare-ieșire (canale, unitate de comandă de intrare-ieșire). Memoriile pe disc și bandă magnetică sînt considerate memorii externe. Memoria externă are rolul de a păstra cantități mari de informații și programe.

MENIU (menu)

Lista funcțiilor care pot fi executate de un calculator; din listă, utilizatorul își poate alege funcția dorită pe care calculatorul o va executa.

METODOLOGIE INFORMATICĂ (methodologie informatique)

Metodologia informatică stabilește regulile, dispozițiile, metodele necesare definirii, construirii, implementării și dezvoltării sistemelor informatice.

MESAJ (message; message)

- Informație cerută de utilizator unui calculator.
- Informație transmisă de un calculator utilizatorului (de exemplu un mesaj de eroare)
- În comunicația de date; mulțime de caractere și simboluri transmise de la o sursă la destinație

MICROCALCULATOR (microcomputer; micro-ordinateur)

Calculator, de regulă, de dimensiuni reduse, a cărui unitate centrală este compusă din circuite integrate organizate în jurul unui microprocesor.

MICROPROCESOR (microprocesor; microprocesseur)

Procesor realizat din circuite integrate destinat, de regulă, microcalculatoarelor.

MOD (mode; mode)

Manieră în care se realizează o anumită acțiune.

MOD DIALOG (conversational mode; mode dialogue)

Mod de exploatare a unui sistem de calcul în care utilizatorul este legat direct la un calculator care răspunde după fiecare instrucțiune transmisă de utilizator. Se stabilește, astfel, un dialog între calculator și utilizator.

MODEM (modem; modem)

Aparat plasat între un calculator și o linie telefonică utilizat pentru comunicarea la distanță între

două echipamente de calcul (de exemplu, comunicarea între un calculator plasat într-un anumit loc și un terminal plasat la distanță de calculator).

MONITOR (monitor; moniteur)

Program într-un sistem de operare a unui calculator care asigură ordonarea, supravegherea și comanda (coordonarea) prelucrărilor efectuate de calculatorul respectiv.

MULTIACCES (multiaccess)

Capacitatea unui sistem de calcul (calculator) de a accepta simultan cereri de prelucrare de la mai multe terminale.

N

NIVEL DE INTEGRARE (retrieval level; niveau d'interogation)

Gradul de precizie în care se efectuează o regăsire de informații. (De exemplu, în cazul unei căutări în masive mari de informații, se procedează la o regăsire inițială după criterii mai generale, urmată apoi de o regăsire după criterii mai fine.)

NOD — într-o rețea (node; noeud — d'un réseau)

Locul într-o rețea de teleprelucrare unde se întîlnesc două sau mai multe linii de teletransmisie; nodul poate constitui sursa sau destinația informațiilor transmise prin rețea (concentrarea și/sau distribuirea fișurilor de informații).

NOD PRINCIPAL (host node; noeud principal)

Nod într-o rețea avînd funcții de centru director.

NUMELE FIȘIERULUI (file name; nom fichier)

Numele atribuit unui fișier în scopul identificării

O

OCTET (byte; octet)

Ansamblu de 8 bits pe care se reprezintă în memorie un caracter alfabetic sau numeric.

OFICIU DE CALCUL (computing office)

Unitate (compartiment) de informatică, organizată în cadrul unei instituții, care elaborează sau participă la elaborarea sistemului informatic al instituției

ON-LINE (on-line)

Atribut utilizat pentru a desemna modul de lucru cu un sistem de calcul la care utilizatorul poate avea acces direct prin intermediul unui terminal.

Atribut utilizat pentru a desemna modul de conectare directă a unui echipament la un calculator — primirea și transmiterea informațiilor de la/către unitatea centrală a calculatorului.

OPERATOR (operator; opérateur)

- Simbol reprezentînd o operație logică sau aritmetică care urmează a se elabora.
- Persoană care asigură funcționarea unui calculator sau care asigură introducerea datelor de la un terminal.

OFF-LINE (off-line)

- Atribut utilizat pentru a desemna modul de lucru cu un sistem de calcul la care utilizatorul nu are acces direct.
- Atribut utilizat pentru a desemna modul de conectare a unui echipament la un calculator, echipamentul nu este legat direct cu unitatea centrală a calculatorului.

OPERATOR DE BAZE DE DATE (data base operator; opérateur de base de données = fournisseur-système)

Organismul (instituția) care exploatează baze de date existente pe un calculator în scopul servirii beneficiarilor.

ORGANIZAREA DATELOR (data organization)

Procesul de identificare, definire, structurare și memorare a datelor în activitățile de construire și realizare a sistemelor informatice.

Exilată uneori în zone istoriografice periferice, cartea — memorie fidelă a omenirii și vector al culturii — revine cu obstinație în atenția editorilor grație unor lucrări solide, de mare profunzime analitică. O asemenea întreprindere bibliologică demnă de interesul specialiștilor, dar și al publicului mai larg, a fost realizată recent de José Marinez de Sousa prin **Pequena historia del libro** (Barcelona, Editorial Labor, S.A., 1987), o retrospectivă densă a evoluției cărții.

Cunoscător avizat al domeniului, autor al unui remarcabil lexicon poligrafic*, Martínez de Sousa explorează temeinic universul cărții din perspectiva timpului.

Cele 148 de pagini ale lucrării relevă o pertinentă interpretare a materialului, rezultat al unei selecții riguroase de informații.

Textul este consolidat de imagini bogate și la obiect, complementele indispensabile pentru o mai bună înțelegere a dimensiunilor complexe și frământate istoriei a cărții.

Substanța volumului este structurată în cinci capitole care jalonează evoluția cărții pe probleme și perioade, de la origini și pînă în zilele noastre. Primele două capitole tratează cartea manuscrisă și materiile subiacente; următoarele trei examinează diacronic dinamica dezvoltării tiparului de la apariție pînă în secolul al XX-lea, în spațiul cultural al Apusului european.

De la început se desprinde ideea că vechimea și geneza cărții nu pot fi stabilite decît cu aproximație. Este sigur că ea a apărut în același timp în spații geografice diferite, ca rezultat al unei culturi

suficient de avansate pentru a căuta și afla o cale de transmitere a tezaurului de cunoștințe generațiilor următoare.

Autorul îi situează obirșia în preistorie, pledînd pentru preexistența „cărții orale”, un fel de nucleu primar al culturii mnemonice, argument fericit ce împletește și mai strîns biografia cărții de cea a omului, le definește destinul comun, reliefind faptul că traiectoria coincide, în toate etapele sale, cu aceea a umanității înseși.

O observație de reținut este aceea, cu totul semnificativă, că istoria cărții cuprinde milenii în cursul cărora aceasta a cunoscut numeroase alternative, proprii fiecărei epoci și fiecărui teritoriu, fără a-și modifica însă esența de vehicul al gândirii scrise, ci doar înfățișarea și structura materială, tehnologia, de confecționare și de multiplicare, ca și căile de difuzare. Subordonată materialelor de care fiecare epocă dispunea, de la geoglife, reprezentări rupestre și tablete de lut, pînă la videodocument, cartea a străbătut o distanță imensă în timp, dar mai ales sub aspect tehnologic. Astfel, un progres însemnat a avut loc odată cu producerea papyrusului, material suplă care a determinat configurația de atunci a cărții, aceea de sul (rotulus sau volumen). Spre sfîrșitul secolului al IV-lea e.n., papyrusul a fost înlocuit treptat cu pergamentul, care a dominat industria cărții mai bine de un mileniu. Cea mai importantă contribuție a pergamentului a fost apariția cărții de forma unui pătrat, **liber quadratus**, numită și **codex**. Această nouă înfățișare a cărții s-a impus și s-a păstrat pînă astăzi.

Din secolul al XII-lea a început manufacturarea hîrtiei în Europa. Însă noul suport grafic nu a favorizat decît în mică măsură expansiunea culturii, atîta vreme cît cartea a continuat să se mențină în limitele manuscrisului.

Înnoiri substanțiale în lumea cărții s-au ivit în a doua jumătate a secolului al XV-lea, cînd tiparul a revoluționat tehnica ei de realizare. Cartea tipărită s-a afirmat pe deplin în secolele următoare, odată cu perfecționarea metodelor de imprimare și cu pro-

gresele înregistrate în fabricarea hîrtiei. Tirajele mari au devenit însă o realitate abia în secolul al XIX-lea, datorită inventării mașinilor de tipar, de turnat și cules litere, stereotipiei, imprimării aproape simultane pe ambele fețe ale colii, creării altor tehnologii adiacente. În felul acesta, tipografia a transformat cartea din patrimoniul al claselor privilegiate în principal instrument de comunicare, informare și instruire universală.

Demn de semnalat este gestul autorului de reconstituire a unor portrete de tipografi și editori, nume ilustre în cetatea tiparului: Gutenberg, Manutius, Badius, Caxton, Tory, Plantin, Garamond, Estienne, Elsevier, Didot, Fournier, Baskerville, Bodoni etc.

Avînd în vedere permanentele interferențe de cultură ale popoarelor, formula adoptată de urmărirea a itinerarului imprimeriei numai în Europa occidentală pare oarecum restrictivă. Incluziunea unor date asupra propagării tiparului în restul continentului ar fi sporit, desigur, valoarea demersului.

Subcapitolele despre ilustrația și legătura de carte sînt conturate cu economie. Martínez de Sousa a avut totuși în vedere faptul că perimetrul cărții se constituie și prin convergența tiparului și artelor grafice, cit și prin intervenția altor meșteșuguri.

Un spațiu mai generos se acordă unei interesante incursiuni în corțegiul de constrîngeri impuse cărții tipărite de cenzură, îndeosebi de cea religioasă, instituită încă din 1487 prin bula papală **Contra impressores librorum reproborum** și întărită de **Index librorum expurgandorum** (1549) și **Index librorum prohibitorum** (1559).

Ultimele pagini trasează istoria cărții și a bibliotecilor în perspectiva unei modernizări intense.

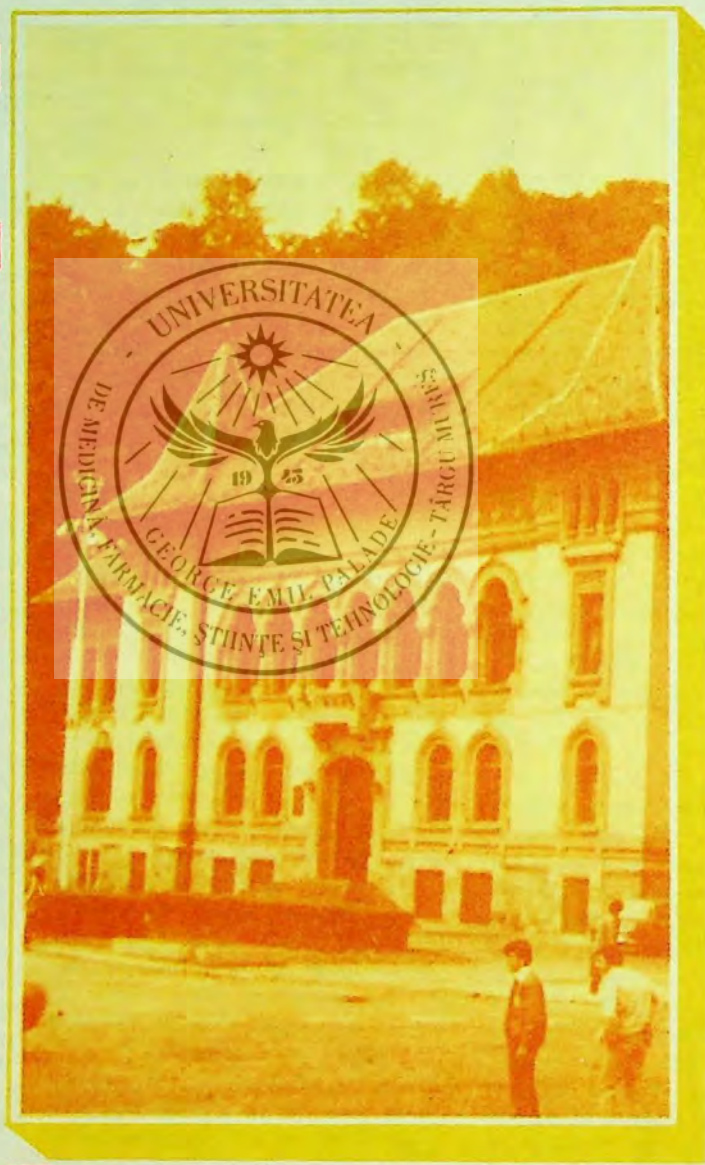
Sobră, utilă și instructivă, cu un conținut de informații organizate judicios, lucrarea lui J. Martínez de Sousa se recomandă ca o prețioasă sursă de referințe.

Virgil OLTEANU

* **Diccionario de tipografía y del libro**. Barcelona, Editorial Labor S.A., 1974. 545 p.

biblioteca

Coperta I
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ BIHOR
Coperta a IV-a
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ BRAȘOV

biblioteca
biblioteca
biblioteca

biblioteca
biblioteca
biblioteca

biblioteca